

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานความคิดนำไปสู่กรอบในการทำวิจัย และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายผลการวิจัย จึงขอเสนอความลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เหตุผลและความเป็นมาของการวิจัยในชั้นเรียน
2. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
3. ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
4. รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
5. กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน
6. ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยในชั้นเรียน
7. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. สรุปแนวความคิดและหลักการไปสู่กรอบความคิดในการวิจัย

1. เหตุผลและความเป็นมาของการวิจัยในชั้นเรียน

เอลลิต (Elliott, 1991 : 4) หนึ่งในผู้บุกเบิกการวิจัยในชั้นเรียน ได้กล่าวถึงความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปหลักสูตรของโรงเรียนที่ประเทศอังกฤษ ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ.1960 ว่าอาจถือเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิด ครูกับการวิจัย กล่าวคือในการปฏิรูปหลักสูตรในช่วงระยะสั้น ครูได้ใช้กระบวนการของการคิดเชิงสะท้อน ในการศึกษาทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการศึกษา และการนำไปใช้จริงในโรงเรียน

แมคคัทเชียน และจุง , แมคกีแมน, โนวัลส กูลเลส และ เพคสวูด (McCutchcon and Jung, 1990 : 144-151 ; McKiernan, 1996 : 3-14 ; Knowles, Coles and Presswood, 1994 : 11) ได้สรุปวิวัฒนาการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการนำมาใช้ในวงการศึกษากังนี้

ในช่วงปี ค.ศ. 1910-1938 John Dewey ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงสะท้อนสำหรับครู และริเริ่มให้บุคคลใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหา

กล่าวว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) เริ่มใช้เป็นที่แรกโดยนักจิตวิทยาสังคมชื่อ Kurt Lewin ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1940 ในการเสนอแนวคิดเรื่องพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยผนวกทฤษฎีเชิงสังคม (Social theory) ให้เข้ากับการปฏิบัติจริงในสังคม (Social action)

ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1950 นักการศึกษาเริ่มให้ความสนใจแนวทางของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ Stephen Corey นักปราชญ์การศึกษาแนวปฏิรูป เสนอแนวคิดเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน โดยสนับสนุนให้ครูเป็นนักวิจัยในชั้นเรียนของคนควบคู่กับการเป็นผู้ปฏิบัติการสอน แต่แนวคิดดังกล่าวนี้ยังไม่แพร่หลายในวงการศึกษานั้น

จุดเริ่มต้นที่ทำให้แนวคิดเป็นรูปธรรม เกิดขึ้นในช่วงปฏิรูปการศึกษาในยุโรป โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ ในช่วงปี ค.ศ. 1960 ได้เกิดการวิพากษ์ช่องว่างระหว่างทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ด้วยการปฏิบัติจริงในโรงเรียน

Carr and Kemmis เป็นผู้ริเริ่มนำแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้อย่างจริงจังในโรงเรียนที่ประเทศออสเตรเลีย ในระดับต้นของช่วงปี ค.ศ. 1980

แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีแพร่หลายจากประเทศอังกฤษและออสเตรเลียสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นแนวโน้มสำคัญในประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่ช่วงปลายของปี ค.ศ. 1980

วงการศึกษานในประเทศไทย รับแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมาใช้อย่างสอดคล้องกับความเคลื่อนไหวในการพัฒนาทางวิชาชีพของครู โดยส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน ในขณะที่เดิวก่อนก็ถือเป็นวิถีทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพเชิงวิชาการและความก้าวหน้าในอาชีพของครูอีกด้วย

2. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

ได้มีนักศึกษานและนักวิจัยหลายท่านให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้อย่างหลากหลาย โดยเน้นการวิจัยทางการศึกษาและการปฏิบัติงานในห้องเรียนดังนี้

สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม (2538 : 44) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่จะหาความจริงเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ในบริบทของชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้วิจัยและใช้ผลงานวิจัย

ชัยพจน์ รักษาม (2538 : 38-47) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษากันกว่าที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอน ในห้องเรียนเพื่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนทั้งในส่วนหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรม สื่อ แบบฝึก รวมทั้งการวัดและประเมินผลเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนและคุณภาพการเรียน

อัจฉรา สระวาสี (2540 :15-17) และประวดี เอรารวรรณ (2542 : 52) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีวิธีการวิจัยที่กล่าวได้ว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการ หรืออาจเรียกการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom action research) โดยการวิจัยปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานมุ่งทำความเข้าใจในงานหรือกิจกรรมในหน้าที่เพื่อค้นหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางาน หรือกิจกรรมนั้นส่วนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าของครูซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (Problem solving) การจัดการกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมนักเรียนและคิดวิเคราะห์ (Critical thinking) เพื่อพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน

พร้อมพรรณ ดุคมสิน (2542 : 44) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยแบบหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้ซึ่งแสวงหาความรู้หรือข้อมูล เพื่อแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

จากความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัดการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ในบริบทของชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้วิจัยและใช้ผลวิจัย ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

นักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนดังนี้

กมล สุคประเสริฐ (2532 : 27 -31) กล่าวว่า “เราจะพยายามชี้แนะช่องทางให้ไปถึงครูผู้ปฏิบัติว่าเขาสามารถที่จะทำวิจัย เก็บผลงานต่าง ๆ ของเขาไว้ วันหนึ่งในอนาคตเขาจะเป็นครูชั้นเยี่ยม ครูที่ทำงานด้วยผลการวิจัย มีผลงานวิจัยว่า ได้แก้ปัญหาเด็กต่าง ๆ อย่างไร ได้สามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการศึกษาและทำให้ลูกศิษย์ของตนก้าวหน้าในทางที่ควร”

ชัยพจน์ รังงาม (2539 : 23-27) ได้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกันที่ว่า การวิจัยจะช่วยปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูผู้สอนที่ทำการศึกษาและทดลองงานวิจัยกันอย่างจริงจังและจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในการสอน ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องนอกจากนั้นยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อวงการศึกษาระหว่างครูและผลจากการคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาขึ้นมาใช้ได้ผลนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษาดังนี้

1. นักเรียนในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็วก็ไม่สร้างปัญหากับครูผู้สอน แต่นักเรียนที่เรียนช้าและครูยังใช้การสอนแบบเดิมแล้วนักเรียน

กลุ่มนี้จะเรียนตามไม่ทันและอาจสร้างปัญหาให้กับครูกับทางโรงเรียนและสังคมส่วนรวม การที่ครูไม่วางแผนแต่พยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา คิดทางแก้ปัญหา โดยทำวิจัยในชั้นเรียนตั้งแต่เริ่มคิดปัญหาการวิจัย หาทางแก้ปัญหาจนกระทั่งถึงการนำปัญหาที่พบไปใช้ เมื่อครูได้ผลการวิจัยและนำไปใช้ในชั้นเรียน ผลดีที่ได้จะตกอยู่กับนักเรียนที่ได้รับการแก้ไขปัญหานั้นให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเติบโตก้าวหน้าเป็นบุคคลคุณภาพของสังคมต่อไป

2. ครูมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบคือ การวางแผนทำงานประจำ ได้แก่นักวางแผนการสอน เลือกวิชาสอนที่เหมาะสม ประเมินการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจนจะทำอะไร กับใคร เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร และทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใดได้อย่างไร โดยการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูจะสอนและสังเกต ว่าผลการวิจัยนั้นแก้ปัญหาได้หรือไม่ ทำให้ครูเพิ่มความระมัดระวังต่อการสอนของตน ได้เรียนรู้ว่าทฤษฎีการสอนซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาการสอนของครูให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และการพิจารณาการปฏิบัติงานของตนเองอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัยสามารถพัฒนาการทำงานไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

3. ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูมากขึ้นทั้งในรูปและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายนอกในหมวดวิชาและระหว่างหมวดวิชา ตั้งแต่การร่วมกันคิดหาปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การเขียนรายงาน เพราะครูในโรงเรียนมีความถนัดหรือชำนาญต่าง ๆ กันถ้าได้ระดมสรรพกำลังจากถนัดของแต่ละคนแล้วก็จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพยิ่งขึ้น ครูคณิตศาสตร์มีความถนัดในการคำนวณ การนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ครูบรรณารักษ์ช่วยการเขียนบรรณานุกรม ครูภาษาไทยช่วยตรวจสอบการสะกดคำ ครูภาษาอังกฤษช่วยด้านการอ่านเอกสาร ดำรงงานวิจัยจากต่างประเทศ เป็นต้น

4. วงการศึกษา ผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะได้รับการเผยแพร่โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนางานวิจัยอย่างไม่หยุดยั้ง ภาพลักษณ์ของผู้มีอาชีพครูที่ดีเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง จากการทำงานอย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาจะพบว่างานวิจัยมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมาก ดังนั้นเราควรส่งเสริมเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนต่อไป โดยเฉพาะการมีกิจกรรมการส่งเสริมกิจกรรมในชั้นเรียน

4. รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

นักวิจัยหลายท่านได้เสนอรูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนไว้หลากหลายดังนี้
 ล้วน สายยศ (2536 : 44) ให้ความเห็นว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยเพื่อมุ่ง
 แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นครั้ง ๆ ไป ผลของการวิจัยใช้ได้เฉพาะกลุ่มที่ดำเนินการศึกษาเท่านั้น จะนำไป
 อ้างอิงกลุ่มอื่นไม่ได้ เพราะมองขอบเขตในวงจำกัด เป็นการวิจัยปัญหาของเด็กในชั้นเรียนของ
 ตนเองเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะชั้น ในแง่ของกระบวนการหรือวิธีการวิจัย นิยมใช้
 วิธีการสำรวจหรือทดลอง หรือการศึกษาเฉพาะกรณี แล้วแต่ลักษณะของปัญหาที่ต้องการจะศึกษา
 นอกจากนั้นถ้าพิจารณาลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนแล้ว เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการหรือ
 รูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งถ้าใช้ระบบ โครงสร้างการเรียนการสอน เป็นหลักแล้ว
 ลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล

วิรัช วรรณรัตน์ (2537 : 44 - 48) ได้กล่าวถึงลักษณะของงานวิจัยสามารถแยกพิจารณา
 แต่ละองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ก็คือจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและ
 วิธีการประเมินผล ตลอดจนหลักสูตร การติดตามการใช้หลักสูตรและการทดลองหลักสูตร
 เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและประสิทธิผลของหลักสูตร

2. ด้านการเรียนการสอน ปัจจัยหลักเกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ แผนการสอน วิธีการ
 สอนแบบฝึก หนังสืออ่านประกอบ ชุดการสอนและการจัดกิจกรรม ลักษณะของงานวิจัยซึ่งเน้น
 ไปในทางการสร้างการผลิต และการทดลองใช้นวัตกรรมและผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เช่น การประเมิน
 ติดตามการใช้แผนการสอน การทดลองวิธีสอนหรือชุดการสอน การเปรียบเทียบวิธีสอนหลาย
 วิธีการสร้างหรือผลิตสื่อ แบบฝึกชุดการสอนหนังสืออ่านประกอบ ผลการใช้สื่อการจัดหรือการใช้
 รูปแบบกิจกรรมในการเรียนการสอน เจตคติของผู้เรียนต่อครูผู้สอนต่อรายวิชา ต่อแบบฝึก
 ต่อสื่อ หรือต่อวิธีสอน เป็นต้น การวิจัยในชั้นเรียนส่วนนี้มีความใกล้ชิดกับตัวครูผู้สอน และ
 ตัวผู้เรียนอย่างยิ่งและนับว่าเป็นงานหิ้งปรารถนาของทุกฝ่ายที่ต้องการพัฒนานวัตกรรมหรือ
 ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงในโรงเรียนและในชั้นเรียน เพราะ
 ถ้าการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีนวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทดลองที่ใช้ได้ผลดีมาแล้ว
 และนำมาขยายผลใช้ในสภาพการเรียนการสอนที่แท้จริง ย่อมจะเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อผู้เรียนและ
 ครูผู้สอนซึ่งทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ด้านการวัดและประเมินผล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย
 เครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัด และผลการสอบวัดลักษณะงานวิจัยจึงเน้นไปทางการสร้างและพัฒนา
 แบบทดสอบ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ การรายงานผลการสอบ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน การขาดความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละวิชาหรือกับฐานข้อมูล (Data Best) ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัดนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบทดสอบ นับว่ามีความสำคัญยิ่งต่องานการศึกษาอันกว้างเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพราะไม่ว่าจะเป็นการทดสอบวิธีสอน การใช้สื่อ การใช้ชุดการสอน จะต้องสร้างแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบผล หรือ วัดผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้ในส่วนการสร้างและเทคนิคการเขียนข้อสอบไว้ด้วย

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 : 11-15) ได้เสนอกรอบแสดงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา (Action research in education) ไว้ดังนี้

1. เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือ (Participation and collaboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนร่วมสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนนโยบายการวิจัย

2. เน้นการปฏิบัติการ (Action orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นตั้งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา

3. ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical function) คือเป็นการวิเคราะห์การปฏิบัติการอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้ จะนำไปสู่การคิดค้นใจที่สมเหตุสมผลเพื่อการปรับปรุงแผนการปฏิบัติการ

4. ใช้วงจรปฏิบัติการ (The action research spiral) อธิบายวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนการปฏิบัติการ (Reflection) ตลอดจนการปรับปรุงผล (Re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไป จนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พึงพอใจ และได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎี เพื่อเผยแพร่ต่อไป

วัลลภ กันทรัพย์ (2539 : 35) ได้จำแนกรูปแบบของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ปัญหา อิงสกุล (2538 : 35 - 49) โดยจำแนกออกเป็น 5 รูปแบบคือ

1. การวิจัยสำรวจ เป็นการค้นหาคำตอบโดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากมาย เพื่อสำรวจประเด็นที่อยากรู้ แล้วออกแบบการวิจัยเพื่อหาคำตอบนั้น ๆ เป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่อง ต่าง ๆ ที่มุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่อยู่ในสภาพการณ์นั้น ๆ เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียนและชุมชน และสำรวจปัญหาการเรียนการสอน เป็นต้น

2. การวิจัยหาความสัมพันธ์เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป เช่น ศึกษาหาวิธีสอนของครูกับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

3. การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับ 2 แบบแรก โดยในช่วงสถิติที่ใช้สำหรับการวิจัยเปรียบเทียบนั้น จะหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัว สัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาเหตุผลและผลทางการศึกษา ในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

4. การวิจัยแบบทดลอง เป็นการวิจัยที่มีลักษณะที่สอดคล้องกับ กมล สุคประเสริฐ (2532 : 27 - 31) ที่ให้ความเห็นว่า การทดลองเป็นวิธีการที่นักจิตวิทยาหรือนักพฤติกรรมศาสตร์นำมาใช้เพื่อการทดลองด้านพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ ด้วยการทดลอง กับหนูตะเภา กล่าวคือมีการกำหนดกลุ่มควบคุมกลุ่มทดลองซึ่งในทางสังคมศาสตร์มักมีจุดอ่อนมากเกี่ยวกับการควบคุมตัวแปรเพราะมนุษย์ไม่เหมือนสัตว์อื่น ๆ ซึ่งการทำวิจัยแบบทดลอง ตัวแปรที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดค่าเรียกว่าตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรที่เป็นผลตามมา เพราะมีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามค่าของตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจทำให้ตัวแปรตามมีค่าเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผู้วิจัยควบคุมไม่ให้มีค่าเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ตัวแปรควบคุม

5. การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียว ไม่ต้องไปเปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับแบบใหม่ แต่จะคิดวิธีสอนแบบใหม่ขึ้นมาแล้วทำการสอนตามวิธีการสอนแบบใหม่ดังกล่าว สอนเสร็จแล้วทำการสำรวจพิจารณาคุณพื้นฐานปัญหา นำมาปรับปรุงใหม่ แล้วสอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไป ประยุกต์ไปเรื่อย ๆ ซึ่งวัลลภ ถิ่นทรัพย์ (2539 : 18) ได้กล่าวสนับสนุนการวิจัยเชิงทดลองและพัฒนาว่า ถ้าครูนำไปใช้ในโรงเรียนโดยศึกษาหลักการ วิธีการให้ดี จะเป็นการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน นับเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด

อัจฉรา สระวาที (2540 : 15 - 17) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom research) จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากได้มีการนำหลักการและวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR : Participatory action research) มาใช้โดยเรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participatory classroom action research) กล่าวคือ การที่ครูซึ่งเดิมเป็นผู้ที่มีบทบาทในการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว ได้ดึงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนด้วยกัน หรือแม้แต่ผู้ปกครองและตัวของนักเรียนเข้ามาร่วมในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การสำรวจสภาพปัญหาและการกำหนดปัญหา การวางแผน ดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาที่ได้ก็จะมีความสมบูรณ์ ครอบคลุม ชัดเจน และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ต่อพรหม ตริยมงคลกุล (2543 : 34 - 36) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน โดยมากควรเป็น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอาจจะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเต็มรูปหรือเฉพาะส่วนก็ตาม นักวิจัย ทางการศึกษาเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจง และมีลักษณะพิจารณาตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหา หรือข้อขัดข้องใน การเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการวิจัย ปัญหาวิจัย จึงเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่นหรือจากหลักทางทฤษฎีโดยตรง

2. ขอบเขตของการวิจัย โดยขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะยกยบและ เฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปัญหาการวิจัย (Research problem) เรื่องที่วิจัยอาจจะเป็นประเด็นที่เลือกเ้า สำหรับครูแล้วจะมีความหมายต่อการเรียนการสอนโดยตรง

2.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสถานะการเรียนหนึ่ง ๆ (Classroom context) ใน การศึกษาอาจมุ่งที่นักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่งหรือหลายห้องเรียนที่ครูทำการวิจัยนั้น มี ส่วนรับผิดชอบในการเรียนการสอน

3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้ อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการ โดยครูคนเดียว หรือคณะครูร่วมกันวิจัย อีกทั้งอาจมีนักศึกษาระดับปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ ร่วมในการวิจัยด้วยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัย

4. การวิจัยจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่รู้สึกว่าอยู่ภายใต้สถานะการวิจัย ผลการวิจัยอยู่บนพื้นฐานของ ประสบการณ์ธรรมชาติของห้องเรียนที่เป็นปกติวิสัย

5. กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงการคิดเชิงสะท้อน (Reflective thinking) และการ ปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการทบทวนพิจารณาทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติ

6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เช่น อาจเป็น การวิจัยเชิงทดลอง ประยุกต์ ซึ่งดำเนินการได้อย่างกลมกลืนกับการสอนของครู และใช้สถิติในการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่ซับซ้อนมากนัก เป็นต้น ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างใน ด้านความเที่ยงตรง เมื่อเปรียบเทียบกับวิจัยทั่วไปอิงทฤษฎีและหลักการที่เข้มงวด แต่จะเป็นวิจัย ที่ให้ประโยชน์โดยตรงเท่าที่ครูผู้วิจัยต้องการ

อิทคอก และฮิวส์ (Hitecock and Hughes, 1995 : 36) ได้ให้ข้อคิดสำคัญว่า ภาระหน้าที่ หลักของครูคือการสอน ดังนั้นการทำวิจัยในชั้นเรียนจะต้องไม่กระทบต่อหน้าที่หลักของครู ครูต้อง

บริหารเวลาให้ดี วิธีการที่ครูใช้ต้องไม่ยุ่งยากเสียเวลามากเกินไป แต่กระนั้นต้องเป็นวิธีการที่มีระบบและเชื่อถือได้ นอกจากนี้ครูควรคำนึงถึงจรรยาบรรณในการวิจัยด้วยว่า การดำเนินการในทุกขั้นตอนจะมีผลข้างเคียงที่ไม่พึงปรารถนาต่อผู้เรียนหรือไม่

จากรูปแบบของลักษณะการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ซึ่งจะใช้รูปแบบการวิจัยสำรวจ หรือความสัมพันธ์ หรือการเปรียบเทียบ หรือการทดลอง หรือการศึกษากรณี หรือการวิจัยทดลองและเชิงพัฒนา หรือการวิจัยปฏิบัติการ อย่างไหน ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาและจุดมุ่งหมายเฉพาะที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ทั้งนี้ก็เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปริมาณงานวิจัยของครูผู้สอนส่วนใหญ่มีขอบเขตนี้อยู่ในสาระเหล่านี้

5. กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียนมีนักการศึกษาได้เสนอไว้เป็นจำนวนมาครั้งนี้

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2530 : 7 - 9) ได้กำหนดกรอบกระบวนการวิจัยที่สำคัญไว้ 5 ขั้นตอนคือ

1. ศึกษาสภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อหาลักษณะของปัญหา และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษา หรือเปรียบเทียบผลของการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา

2. การออกแบบนวัตกรรมในด้านต่อไปนี้

2.1 โครงสร้าง / ส่วนประกอบ เช่น นวัตกรรมนี้ควรประกอบด้วยคู่มือครู กิจกรรม และสื่อเครื่องมือวัดพฤติกรรม แบบทดสอบ เป็นต้น

2.2 ลักษณะของนวัตกรรม เช่น บอกที่มีของแนวคิด/ทฤษฎีที่นำมาพัฒนา บอกถึงลักษณะของนวัตกรรมสื่อ และเครื่องมือที่ใช้ เป็นต้น

2.3 ลักษณะการนำไปใช้ เช่น มีการอบรมครู มีการวัดหรือทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการใช้เวลาประมาณ 1 ภาคเรียน เป็นต้น

3. การสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม ตามแบบหรือกรอบของรูปแบบนวัตกรรมที่กำหนดไว้

4. การทดลองแบ่งเป็น 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวนวัตกรรม เพื่อการปรับปรุงในแต่ละส่วน เช่น ลำดับขั้นตอนของ

เนื้อหาวิชา ความเป็นไปได้ของกระบวนการ ความถูกต้องของเนื้อเรื่อง ความเหมาะสมกับสถานการณ์จริงเป็นต้น

ระยะที่ 2 การนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานการณ์จริง เป็นการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนวัตกรรมนั้น เพื่อการพัฒนาต่อไป

5. การประเมินผล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีเดียวกับการศึกษาสภาพปัญหา การเก็บข้อมูลทำเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการทดลอง และเมื่อจบสิ้นการทดลองแล้วข้อมูลที่ได้นี้จะนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานก่อนการใช้นวัตกรรม เพื่อเป็นข้อสรุปหรือยืนยันประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น ถ้าผลการทดลองสามารถลดหรือแก้ปัญหาได้ก็แสดงว่านวัตกรรมนั้นมีคุณค่า และนำไปขยายผลได้ โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อไป

วิรัช วรรณรัตน์ (2537 : 44 - 48) ได้สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. กำหนดปัญหา วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นใน ห้องเรียน ค้นหาสาเหตุของประเด็นปัญหาแล้วกำหนดประเด็นหรือเรื่องที่จะทำการศึกษากันแล้ว

2. นิยามปัญหา เมื่อทราบสาเหตุหรือที่มาของปัญหาและสามารถกำหนดประเด็นปัญหาเป็นชื่อเรื่องได้แล้ว จะต้องทำความเข้าใจประเด็นปัญหา หรือเรื่องที่จะทำการศึกษากันแล้วโดยศึกษาเอกสารทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นทำการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษากันแล้ว กำหนดสมมติฐาน กำหนดความสำคัญของการศึกษากันแล้ว ของเขตการศึกษากันแล้วในส่วนเนื้อหา จำนวนตัวอย่าง จำนวนตัวแปร พร้อมกับให้นิยามศัพท์ตัวแปรในส่วนตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้องบางตัว

3. การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นการดำเนินการวิจัย ซึ่งจะต้องกำหนดกลุ่มตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้สร้างเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เลือกแบบการวิจัย โดยเฉพาะด้านการทดลองจะใช้กลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่ม มีกลุ่มควบคุมที่ใช้การเปรียบเทียบหรือไม่ เมื่อดำเนินการในส่วนของกลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือเสร็จก็ดำเนินการจัดกระทำทดลอง หรือเก็บข้อมูลตามแผนและระยะเวลาที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลจากการจัดกระทำหรือทดลองแล้ว นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติช่วยในการแปลผล/สรุปผล ความจุดมุ่งหมายหรือสมมติฐานที่กำหนดไว้

5. สรุปและรายงานผล หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว จะต้องนำเสนอข้อมูลและสรุปข้อมูลกันพบตามข้อมูลที่ปรากฏ พร้อมการอภิปรายและเสนอแนะเกี่ยวกับข้อค้นพบนั้นแล้ว นำเสนอผลงานทั้งหมดโดยการเขียนรายงานตามหัวข้อและรูปแบบที่แต่ละสถาบันหรือหน่วยงานกำหนดไว้

ชัยพจน์ รัถงาม (2539 : 23 - 27) เสนอกระบวนกรและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน ตามแนวคิดของกระบวนกรเชิงระบบ (System approach) ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นการสำรวจปัญหาหรือความต้องการ ทำให้ทราบว่าปัญหา คืออะไร มีขอบเขตเพียงใด อะไรจะตามมา อะไรคือสาเหตุ ในแต่ละสาเหตุมีแนวทางแก้ไข อย่างไร จะเลือกแก้ปัญหาใดก่อนและโดยวิธีใด โดยปกติถ้าเป็นการวิจัยในชั้นเรียนมักจะนึกถึง นักเรียน ครู วิธีการสอนนั้น ก่อก่อดึงตัวป้อน (Input) และกระบวนการ (Process)

ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผน หลังจากผ่านขั้นที่ 1 ไปแล้วก็ต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของเรื่องที่กำลังจะทำการวิจัย ต้องบริหารเวลา บุคลากรที่เกี่ยวข้องหรืออาจ ต้องไปอ่านหนังสือ เอกสารรายงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้ เช่น กำหนดวิธีการสอนหรือนวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นบทเรียนโปรแกรม (Program instruction) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI : Computer assisted instruction) เตรียมการ วางแผนออกแบบนวัตกรรม การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นั่นคือ เป็นขั้นตอนการออกแบบ การวิจัยเอง

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 : 11-15) เสนอกระบวนกรวิจัยเชิงปฏิบัติการที่นำมา ดำเนินการสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ประสงค์จะศึกษา ผู้วิจัยและกลุ่มที่ทำการวิจัยจะต้อง ศึกษารายละเอียดของปัญหาที่จะศึกษาอย่างชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้การวิจัย เชิงปฏิบัติการจะต้องมีทฤษฎีรองรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น การวิเคราะห์สภาพของปัญหา (The mastic condemn) ควรพิจารณาให้ครบองค์ประกอบต่อไปนี้คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครู นักเรียน เนื้อหาวิชาและสภาพแวดล้อม

2. เลือกปัญหาสำหรับที่เป็นสาระควรแก่การศึกษาวิจัย เลือกโดยอาศัยทฤษฎีมา ร่วมพิจารณาลักษณะของปัญหา แล้วสร้างวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนอาจจะต้องสร้าง สมมติฐาน (Hypothesis) ของการวิจัยในรูปแบบของข้อความที่ต้องการจะประเมินที่แสดง ความสัมพันธ์ของปัญหากับหลักการ หรือกับทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

3. เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัย ที่จะช่วยให้ได้คำตอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เครื่องมือที่ ใช้จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ หรือฝึกหัดตามวิธีการ เช่น อุปกรณ์ การเรียนการสอน แบบฝึก เป็นต้น และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ เช่นแบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

4. บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ทั้งส่วนที่เป็นความ ก้าวหน้าและเป็นอุปสรรคตามวงจรของการปฏิบัติการ (The action research spiral) ตามแนวคิด

ของ Kemmiss และ McTaggart ก่อ การวางแผน (Planning) ตลอดจนการปรับปรุงผล (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) ตลอดจนการปรับปรุงผล (Re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พอใจ และได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป กล่าวคือ

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นที่จะต้องร่วมมือกันเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจปัญหาหรือกำหนดแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (The mastic condemn) จากผู้เกี่ยวข้องในทางการศึกษา อาจจะใช้ตารางวิเคราะห์สภาพปัญหาหรืออื่น ๆ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ (Action) เป็นขั้นการกำหนดกิจกรรมจากขั้นวางแผนมาดำเนินงาน เพื่อให้เกิดผลหรือการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์ในแต่ละวงจร

ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observing) เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นควบคู่กับการปฏิบัติการในขณะดำเนินการ (Action process) อาจมีการจดบันทึก วิเคราะห์เอกสาร เขียนอนุทิน ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ บันทึกเสียงวีดิทัศน์ หรือการใช้แบบทดสอบเพื่อประกอบการสังเกต

ขั้นที่ 4 สะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) เป็นขั้นการประเมิน ตรวจสอบกระบวนการเพื่อนำข้อมูลย้อนกลับไปวางแผนในวงจรต่อไป

กรมวิชาการ (2540 : 56) ได้สรุปว่า การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน มีแนวดำเนินการดังนี้

1. สำรวจข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและผลการเรียนการสอน
2. วิเคราะห์แนวทางแก้ไขและปรับปรุงการเรียนการสอนและผลการเรียน
3. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับแนวคิด/เทคนิควิธีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย
4. กำหนดรูปแบบ วิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
5. สร้างสื่อ/เทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
6. ทดลองใช้สื่อ/วิธีการสอน
7. สรุปผลการใช้สื่อ/วิธีการสอน
8. จัดทำรายงานผลการทำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
9. มีการเผยแพร่ผลงานในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : 29) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอน โดยยึดหลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์และได้นำมาขยายให้เป็นขั้นตอนที่ละเอียดต่อเนื่อง เพื่อสะดวกในการปฏิบัติ ครู อาจารย์ จึงสามารถวางแผนดำเนินงานไว้ล่วงหน้าได้โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน

การวิจัยในชั้นเรียนใด ๆ ก็ตามจะต้องเริ่มต้นด้วยการมองปัญหาของเรื่องที่จะวิจัยอย่างชัดเจน เพราะการมองปัญหานำไปสู่ความต้องการ ในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชา ที่ตนรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน โดยทำการสำรวจข้อบกพร่อง และวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว ก็จะต้องกันหาว่า นักเรียนมีความบกพร่องจุดใด เนื่องจากสาเหตุใด ซึ่งอาจได้จากการระดมสมองตรวจสอบแบบฝึกหัด จากผลการสอบปลายภาคเรียนหรือผลการวิจัย เมื่อสำรวจข้อบกพร่องได้แล้วนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและความต้องการ ในการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุนั้น ๆ แล้วเขียนออกมาในรูปวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วก็ควรศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัยนั้นว่ามีอยู่ก่อนแล้วบ้างอย่างไร งานวิจัยที่จะทำนั้นมีความเชื่อมโยงกับทฤษฎีอย่างไร ทั้งนี้เพื่อแสดงความต่อเนื่องทางวิชาการที่ต้องการที่จะมีส่วนร่วมสร้างเสริมให้เจริญก้าวหน้าให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องช่วยครู อาจารย์ในเรื่องต่อไปนี้

1. มองปัญหาที่จะวิจัยได้ชัดเจนขึ้น
2. ได้แนวความรู้พื้นฐานตลอดจนทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเด็น(ตัวแปร)ที่จะศึกษา
3. เห็นแนวทางในการศึกษาปัญหา
4. สามารถอธิบายปัญหาโดยเฉพาะการกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสามารถอธิบาย

ตัวแปรที่จะศึกษา

5. สามารถตั้งสมมติฐานได้อย่างสมเหตุสมผล
6. เลือกเทคนิคการสุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม
7. เลือกเครื่องมือเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง
8. เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

สิ่งที่ครูอาจารย์ จะได้จาก การดำเนินการในขั้นนี้คือ ได้เทคนิคการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎีหรืองานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว ซึ่งทำให้แนวคิดของครู อาจารย์น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมเป็นรูปแบบ หรือวิธีการแก้ปัญหาที่ครู อาจารย์สร้างขึ้นมเอง หรือนำเอา รูปแบบหรือวิธีการที่ผู้อื่นทำไว้แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภพปัญหาที่ต้องการแก้ไข เช่น

1. บทเรียนสำเร็จรูป เหมาะสมกับนักเรียนที่เรียนช้า

2. ชุดการสอนเหมาะสมกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
3. คู่มือครูเหมาะสมกับปัญหาการขาดคู่มือการสอน เป็นต้น

สิ่งที่ครูอาจารย์จะได้จากการดำเนินการในขั้นนี้ คือ ใ้ค้นนวัตกรรมที่กล่าวว่ามีคุณภาพเหมาะสมกับที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบการทดลอง

การทดลองทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรมจำนวนกลุ่มนักเรียนที่ทดลอง และจำนวนครั้งของการวัดค่าแปรที่ศึกษา แต่ละแบบมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน **ฉะนั้น**ในการออกแบบการทดลองจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย โดยคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่วัด เพื่อให้ผลการทดลองมีความแม่นยำ ได้ **ข้อสรุปถึงผลการทดลองที่แม่นยำ** โดยมีหลักการดังนี้

1. นวัตกรรมที่นำมาทดลองจะต้องมีความเด่นชัดมี**ทฤษฎีรองรับ**เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีโอกาสนแก้ปัญหาที่มีอยู่อย่างได้ผล หรือพัฒนาการเรียนการสอนได้จริง ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ผลของการใช้นวัตกรรมจะแตกต่างจากการไม่ได้ใช้นวัตกรรมหรือการใช้วิธีเดิมอย่างชัดเจน

2. พยายามลดความคลาดเคลื่อนในการวิจัยให้น้อยที่สุด โดยการใช้**เครื่องมือวัด**ที่มีความตรง (Validity) คือ ผลการวัดความถี่ที่ว่าจะวัดก็จริงก็ตาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่ศึกษาและนอกจากนี้**สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล** มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัยและเหมาะสมกับระดับข้อมูลที่รวบรวมได้ และต้องพิจารณาว่า สถิตินั้นสามารถตอบปัญหาการวิจัยหรือจุดประสงค์ของการวิจัยได้หรือไม่ และสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้ค่าสถิตินั้น ๆ หรือไม่

3. การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่รบกวนผลการทดลอง เช่น ในการทดลองสอนชุดการสอนมินิคอร์ส รายวิชา ค 311 เรื่อง เลขยกกำลัง และโพลิโนเมียล ขณะทำการทดลองอาจมีนักเรียนบางคนได้เรียนพิเศษ รายวิชา ค 311 นอกเหนือจากการเรียนใช้ชุดการสอนดังกล่าว การเรียนพิเศษจึงรบกวนต่อการทดลองในกรณีเช่นนี้ ครูควรให้นักเรียนเหล่านี้เ็นออกจากกลุ่มตัวอย่างด้วยการไม่นำคะแนนสอบวัดของนักเรียนพิเศษมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลเป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

ในการที่รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะใช้**เครื่องมือชนิดใด**ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรที่จะวัด เช่น ถ้าต้องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน **เครื่องมือวัดคือแบบทดสอบ** ถ้าต้องการวัดความคิดเห็น **เครื่องมือวัดคือแบบทดสอบวัดความคิดเห็น** ถ้าต้องการวัดเจตคติ **เครื่องมือวัดคือแบบวัดเจตคติ** เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือวัดนั้นแบ่งออกได้

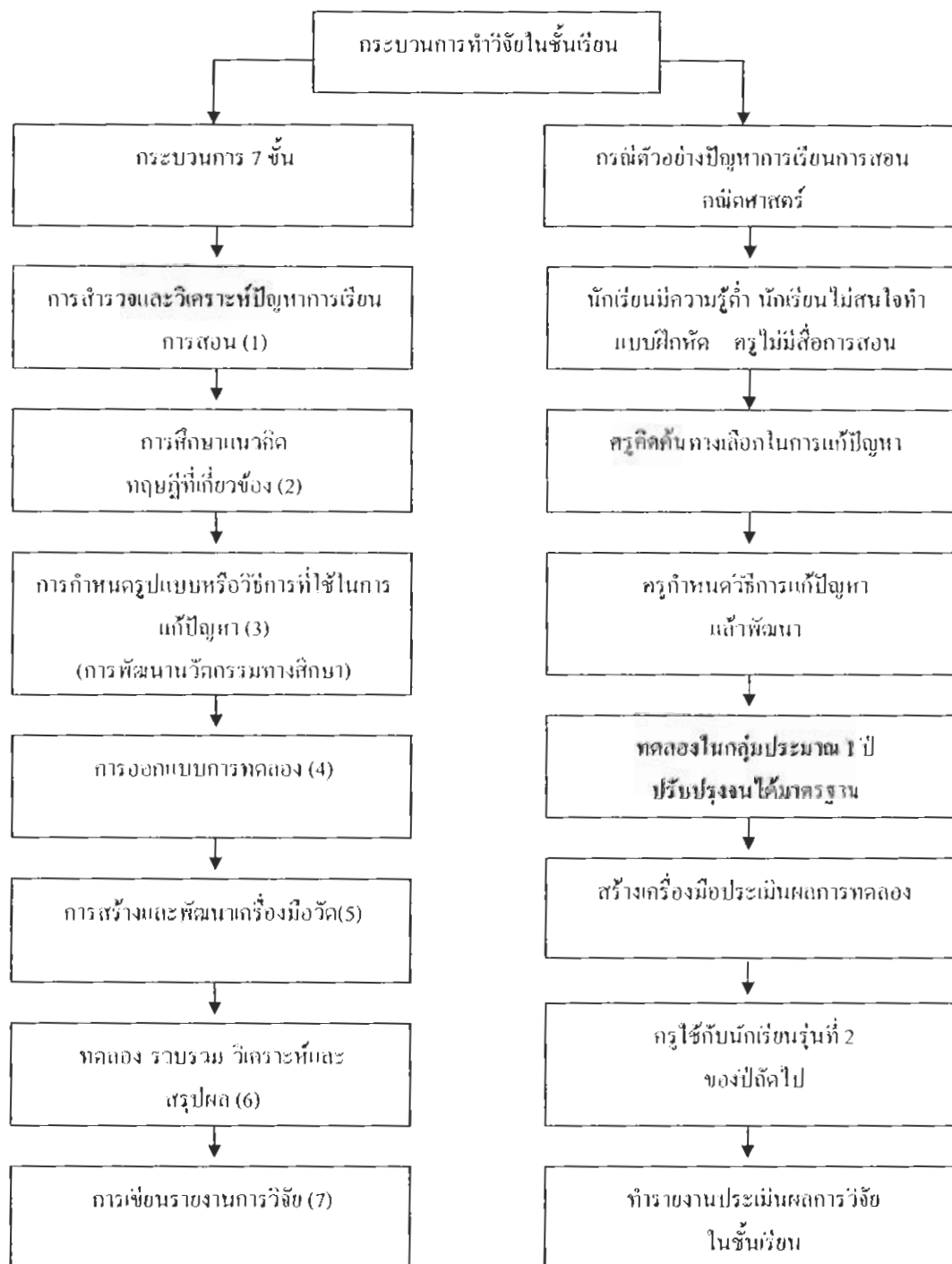
หลายชนิด แต่ละชนิดเหมาะสมกับข้อมูลแต่ละลักษณะ จึงจำเป็นต้องศึกษาเครื่องมือแต่ละชนิด ทั้งในแง่ของลักษณะของเครื่องมือ วิธีสร้าง และข้อคิด ข้อจำกัด เพื่อเลือกใช้ให้เหมาะสมและเมื่อครูอาจารย์ ได้สร้างเครื่องมือวัดหรือปรับปรุงเครื่องมือวัดที่ผู้อื่นสร้างไว้แล้ว จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยการนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรที่เราศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด เช่น ความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ถ้าหากคุณภาพของเครื่องมือวัดต่ำกว่าเกณฑ์ จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

ขั้นตอนที่ 6 การทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์และสรุปผล

เมื่อครูอาจารย์สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือวัดเสร็จแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ นำเอานวัตกรรมนั้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งการทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล ถ้าจะให้เป็นที่ไปตามแนวทางที่ถูกต้อง จะต้องปฏิบัติตามปฏิบัติงานดังกล่าวบอกเวลา และระยะเวลาของการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนด้วย

ขั้นตอนที่ 7 การเขียนรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย เป็นการรายงานงานวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น วิเคราะห์ และสำรวจปัญหา การพัฒนารูปแบบ การทดลองใช้รูปแบบเพื่อแก้ปัญหา จนกระทั่งถึงการวิเคราะห์ ผลสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การเขียนรายงานนั้นมีประโยชน์อย่างมากทั้งต่อตัวครู อาจารย์ และผู้อื่น เพราะการเขียนรายงานการวิจัยเป็นการเสนอสิ่งที่ได้ศึกษากันกว้างอย่างเป็นระบบให้ผู้อื่นทราบ เพื่อจะได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือนำไปใช้ประโยชน์อ้างอิงได้ สรุปได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนตามแบบของหน่วยศึกษานิเทศก์
ที่มา : กรมสามัญศึกษา. 2540 : 29

ประวัติ เอราวรณ (2542 : 56) การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ คือ เริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาลงมือปฏิบัติตามแผนแล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้างแล้ววิเคราะห์ว่าปัญหาเหล่านั้นมีสาเหตุมาจากอะไร และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในส่วนตัวบ้างซึ่งสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอนพฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อมและบริบทต่าง ๆ ของโรงเรียน การสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวจะนำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยได้

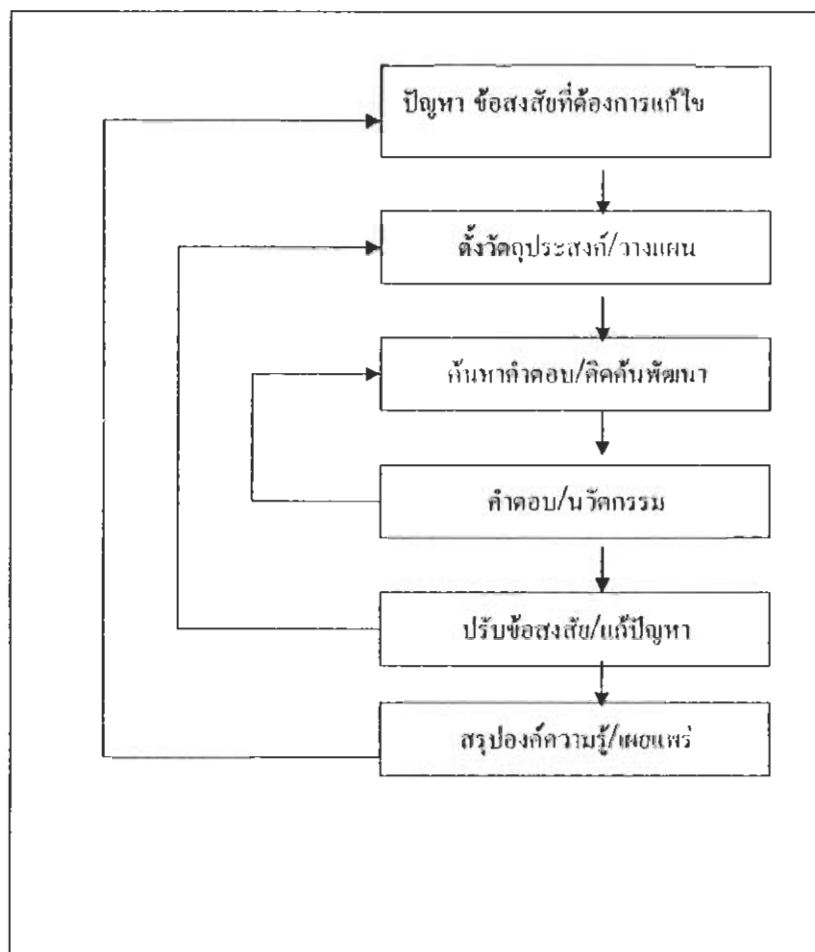
2. การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการและวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ (Action) ในการค้นหาคำตอบ หรือพัฒนานวัตกรรมและการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติเป็นปัญหา

3. การลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือแก้ปัญหาคือต่อไป

จากกระบวนการดังกล่าวจะเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนมุ่งที่จะแสวงหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมควบคู่ไปกับการนำเอาคำตอบหรือนวัตกรรมนั้นไปชี้แก้ปัญหาที่ครูกำลังประสบอยู่ ซึ่งเป็นวงจรต่อเนื่องไม่สิ้นสุด ครูจึงสามารถปรับปรุงประยุกต์ให้เข้ากับการทำงานปกติของตนเองได้ ดังนั้นการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่ใช่การเริ่มต้นงานชิ้นใหม่ แต่เป็นการวิเคราะห์วางแผนและจัดระบบการทำงานเดิมของครูให้เป็นกระบวนการทำงานที่เป็นการวิจัยในชั้นเรียน ดังวงจรการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ผคนภูมิแสดงวงจรการวิจัยในชั้นเรียน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เมื่อนำมาใช้กับทางการศึกษาจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาระบบโรงเรียน ช่วยเหลือครูให้พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้และสืบสวนสอบสวนในชั้นเรียน หรือกระทั่งการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นรูปแบบการวิจัยที่มีการดำเนินการวิจัยเป็นระบบครบวงจร โดยในขั้นสุดท้ายมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ช่วยให้เราได้ข้อมูลย้อนกลับไปวางแผน จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ

เคมมิส และ แมกแทกเกอรี่ (Kemmis and McTaggery, 1988 : 29) กล่าวว่า กิจกรรมในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่

1. วางแผน (Plan)
2. ปฏิบัติตามแผน และสังเกตผลการปฏิบัติ (Act and observe)
3. สะท้อนความคิดคือการทบทวนอย่างพินิจพิจารณาพร้อมกัน (Reflect)

ทั้งนี้การสะท้อนความคิด อาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยน และเข้าสู่วงจรการวิจัยอีกครั้ง จึงอาจเป็นเกลียวของกระบวนการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกว่าผลการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าวงจรการวิจัยในชั้นเรียนควรประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล

6. ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนวแต่ในความเป็นจริงนั้นครูก็คิดว่าการวิจัยเป็นเรื่องที่ยากยิ่งในการทำ จึงเป็นปัญหาตลอดมา

กรมวิชาการ (2530 : 102 - 125) ได้จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา เรื่อง การนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นระหว่าง 9 - 12 กันยายน 2529 ณ ห้องประชุม โรงแรมไอร์แลนด์วิว เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และผลการประชุมได้มีการสรุปถึงปัญหาในการทำวิจัยและการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. ไม่มีการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่โรงเรียนต้องการอย่างเพียงพอ
2. งานวิจัยที่มีอยู่ไม่ได้เสนอแนวทางหรือวิธีการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง
3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนไม่ได้แพร่หลายเข้าไปสู่โรงเรียน
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนยังไม่มีมาตรการที่จะมั่นใจได้ว่าจะเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพพอที่จะนำไปพัฒนาโรงเรียนได้
5. นักวิจัยภายนอกมักมองไม่เห็นสภาพปัญหาของโรงเรียนที่แท้จริง จึงไม่สามารถสร้างงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน
6. นักวิจัยระดับโรงเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องงานวิจัย จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลพื้นฐานให้เป็นระบบได้
7. การวิจัยไม่ได้ชี้ให้เห็นส่วนสำคัญของงานวิจัยที่จะนำไปแก้ปัญหาภายในชั้นเรียน
8. ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีแก้ปัญหา โดยใช้ผลงานวิจัย
9. ผู้บริหารส่วนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย จึงไม่ส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาโดยวิธีการวิจัย

ในเรื่องเดียวกันนี้ ได้กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนและในตอนหนึ่งได้เสนอปัญหาในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นเป็นวิธีและรูปแบบการสอนแบบต่างๆ ไปและเป็นงานวิจัยที่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าการคิดและการปฏิบัติซึ่งเป็นงานวิจัยที่ยังไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร

2. ผู้ใช้ผลงานวิจัยกับผู้ทำวิจัยไม่ใช่คนเดียวกัน จึงไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย

3. ครูผู้สอนไม่เข้าใจระเบียบวิธีวิจัยไม่มีความรู้และเวลาในการทำวิจัย

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนมีน้อย และงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่ทำในหัวข้อกว้าง ๆ ไม่ได้เจาะลึกไปถึงห้องเรียน ผู้สอนและนักเรียนอย่างแท้จริง

5. การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรต่าง ๆ ขาดการใช้ข้อมูลจากการวิจัย ส่วนมากใช้การลอกเลียนจากต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 7) ได้จัดสัมมนาศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ ในโครงการวิจัยและทดลองหารูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและได้สรุปปัญหาการดำเนินโครงการวิจัยในหน่วยงานของจังหวัดไว้ดังนี้

1. ปัญหาการเลือกเรื่องที่จะทำการวิจัย ซึ่งมีปัญหาดังนี้

1.1 ผู้วิจัยในระดับจังหวัดไม่สามารถทำวิจัยในรูปแบบที่ต้องการ ได้อย่างอิสระ เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้ทำวิจัยเชิงทดลองเท่านั้น

1.2 การเลือกปัญหาในการนำมาทำวิจัยยังวิเคราะห์ไม่ชัดเจน

1.3 เรื่องที่จะนำมาทำวิจัยไม่สอดคล้องกันกับสถานการณ์

1.4 เรื่องที่ทำการวิจัยมักจะซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นเนื่องจากขาดการเผยแพร่งานวิจัย

1.5 ผู้วิจัยมักทำการวิจัยในเรื่องที่ตนถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียน

1.6 ผู้ร่วมงานมักไม่ให้ความร่วมมือในการเลือกเรื่องที่จะวิจัย ทำให้ไม่ได้หัวข้อเรื่องที่เป็นปัญหาจริง ๆ

2. ปัญหาการเขียนโครงการ

2.1 ในระดับจังหวัด ขาดบุคลากรข้อมูลและเอกสารที่ใช้สำหรับอ้างอิงในการเขียนโครงการวิจัย

2.2 ขาดความรู้ในการเขียนโครงการวิจัย

2.3 หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่มีตัวอย่างเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนโครงการวิจัย

ในเรื่องเดียวกันนี้ ได้กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนและในตอนหนึ่งได้เสนอปัญหาในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นเป็นวิธีและรูปแบบการสอนแบบต่างๆ ไปและเป็นงานวิจัยที่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าการคิดและการปฏิบัติซึ่งเป็นงานวิจัยที่ยังไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร

2. ผู้ใช้ผลงานวิจัยกับผู้ทำวิจัยไม่ใช่คนเดียวกัน จึงไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย

3. ครูผู้สอนไม่เข้าใจระเบียบวิธีวิจัยไม่มีความรู้และเวลาในการทำวิจัย

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนมีน้อย และงานวิจัยมีส่วนใหญ่ทำในหัวข้อกว้าง ๆ ไม่ได้เจาะลึกไปถึงห้องเรียน ผู้สอนและนักเรียนอย่างแท้จริง

5. การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรต่าง ๆ ขาดการใช้ข้อมูลจากการวิจัย ส่วนมากใช้การลอกเลียนจากต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 7) ได้จัดสัมมนาศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ ในโครงการวิจัยและทดลองหารูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและได้สรุปปัญหาการดำเนินโครงการวิจัยในหน่วยงานของจังหวัดไว้ดังนี้

1. ปัญหาการเลือกเรื่องที่จะทำการวิจัย ซึ่งมีปัญหาดังนี้

1.1 ผู้วิจัยในระดับจังหวัดไม่สามารถทำวิจัยในรูปแบบที่ต้องการ ได้อย่างอิสระ เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้ทำวิจัยเชิงทดลองเท่านั้น

1.2 การเลือกปัญหาในการนำมาทำวิจัยยังวิเคราะห์ไม่ชัดเจน

1.3 เรื่องที่จะนำมาทำวิจัยไม่สอดคล้องกันกับสถานการณ์

1.4 เรื่องที่ทำการวิจัยมักจะซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นเนื่องจากขาดการเผยแพร่งานวิจัย

1.5 ผู้วิจัยมักทำการวิจัยในเรื่องที่ตนถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียน

1.6 ผู้ร่วมงานมักไม่ให้ความร่วมมือในการเลือกเรื่องที่จะทำวิจัย ทำให้ไม่ได้หัวข้อเรื่องที่เป็นปัญหาจริง ๆ

2. ปัญหาการเขียนโครงการ

2.1 ในระดับจังหวัด ขาดแคลนข้อมูลและเอกสารที่ใช้สำหรับอ้างอิงในการเขียนโครงการวิจัย

2.2 ขาดความรู้ในการเขียนโครงการวิจัย

2.3 หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่มีตัวอย่างเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนโครงการวิจัย

3. ปัญหาในการวางรูปแบบการวิจัย
 - 3.1 ขาดที่ปรึกษา เนื่องจากในหน่วยงานไม่มีผู้มีความรู้ทางการวิจัย
 - 3.2 ผู้วิจัยขาดความรู้ในการวางรูปแบบการวิจัย
4. ปัญหาในการเลือกสถิติสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 4.1 ผู้วิจัยขาดความรู้ และไม่มั่นใจในการเลือกใช้สถิติให้ถูกต้องและเหมาะสม
 - 4.2 ขาดที่ปรึกษาทางสถิติ
5. ปัญหาในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 5.1 ในระดับจังหวัดขาดเครื่องมือคิดคำนวณที่มีประสิทธิภาพ
 - 5.2 ขาดกำลังคนและมีเวลาดำเนินการจำกัด
 - 5.3 ขาดความรู้ในการคิดคำนวณและการใช้เครื่องมือคิดคำนวณ
6. ปัญหาในการเขียนรายงานการวิจัย
 - 6.1 แหล่งค้นคว้าด้านวิชาการในห้องกั้นมีน้อย ทำให้ขาดเอกสารในการอ้างอิงในการเขียนรายงาน
 - 6.2 บุคลากรผู้ช่วย และเวลาในการเขียนรายงานการวิจัยมีจำกัด
 - 6.3 หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่กำหนดมาตรฐานการเขียนรายงานการวิจัยที่ชัดเจนมาให้
 - 6.4 ขาดความฉับ และประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย
7. ปัญหาการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.1 ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจการวิจัย
 - 7.2 ผู้เกี่ยวข้องระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.3 ขาดงบประมาณสนับสนุนในการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.4 ไม่มีโครงการรองรับในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.5 ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่แน่ใจทำให้นำผลการวิจัยไปใช้ผิด ๆ
 - 7.6 ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่มีความมั่นใจในการนำผลการวิจัยไปใช้
8. ปัญหาด้านความรู้และความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการวิจัย
 - 8.1 บุคลากรในระดับโรงเรียนมีความรู้ด้านการวิจัยน้อยเนื่องจากไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกทักษะทางการวิจัย
 - 8.2 จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการวิจัยในระดับโรงเรียนมีน้อย

3. ปัญหาในการวางรูปแบบการวิจัย
 - 3.1 ขาดที่ปรึกษาเนื่องจากในหน่วยงานไม่มีผู้มีความรู้ทางการวิจัย
 - 3.2 ผู้วิจัยขาดความรู้ในการวางรูปแบบการวิจัย
4. ปัญหาในการเลือกสถิติสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 4.1 ผู้วิจัยขาดความรู้และไม่มั่นใจในการเลือกใช้สถิติให้ถูกต้องและเหมาะสม
 - 4.2 ขาดที่ปรึกษาทางสถิติ
5. ปัญหาในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 5.1 ในระดับจังหวัดขาดเครื่องมือสถิติที่มียุติประสิทธิภาพ
 - 5.2 ขาดกำลังคนและมีเวลาดำเนินงานจำกัด
 - 5.3 ขาดความรู้ในการศึกษาคำนวณและการใช้เครื่องมือสถิติคำนวณ
6. ปัญหาในการเขียนรายงานการวิจัย
 - 6.1 แหล่งค้นคว้าด้านวิชาการในห้องถิ่นมีน้อย ทำให้ขาดเอกสารในการอ้างอิงในการเขียนรายงาน
 - 6.2 บุคลากรผู้ช่วย และเวลาในการเขียนรายงานการวิจัยมีจำกัด
 - 6.3 หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่กำหนดมาตรฐานการเขียนรายงานการวิจัยที่ชัดเจนมาให้
 - 6.4 ขาดความกดดัน และประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย
7. ปัญหาการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.1 ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจการวิจัย
 - 7.2 ผู้เกี่ยวข้องระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.3 ขาดงบประมาณสนับสนุนในการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.4 ไม่มีโครงการรองรับในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 7.5 ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่แน่ใจทำให้นำผลการวิจัยไปใช้ผิด ๆ
 - 7.6 ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่มีความมั่นใจในการนำผลการวิจัยไปใช้
8. ปัญหาด้านความรู้และความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการวิจัย
 - 8.1 บุคลากรในระดับโรงเรียนมีความรู้ด้านการวิจัยน้อยเนื่องจากไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกทักษะทางการวิจัย
 - 8.2 จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการศึกษาในระดับโรงเรียนมีน้อย

- 8.3 ขาดผู้รู้ที่สามารถให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัย
- 8.4 บุคลากรในระดับโรงเรียนและระดับจังหวัดต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน
- 8.5 บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิจัยบางขั้นตอนไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการวิจัยจึงทำให้การวิจัยไม่ดำเนินไปตามธรรมชาติ

9. ปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้ในการวิจัย

- 9.1 การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ทันการณ์
- 9.2 มีปัญหาการใช้เงินงบประมาณเนื่องจากช่วงปีงบประมาณกับช่วงปีการศึกษาทับซ้อนกัน ทำให้ไม่สามารถใช้เงินงบประมาณได้ในช่วงเวลาที่ต้องดำเนินการวิจัยบางขั้นตอน
- 9.3 งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ
- 9.4 การเบิกจ่ายงบประมาณกระทำไม่ได้ลำบาก

10. ปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น

- 10.1 ขาดบุคลากรช่วยทำงานวิจัย โดยเฉพาะด้านธุรการ ทำให้ไม่สะดวกและได้ผลงานล่าช้า
- 10.2 มีโครงการอื่นแทรกซ้อนทำให้การดำเนินการวิจัยล่าช้า
- 10.3 ขาดแหล่งค้นคว้าด้านวิชาการ ตำรา เอกสารอ้างอิง
- 10.4 ขาดวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย เช่น อุปกรณ์การพิมพ์ เป็นต้น
- 10.5 บุคลากรอื่น ๆ ไม่สนใจงานวิจัย
- 10.6 ผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยตอบไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

อุทุมพร จามรมาร (2537 : 8) ได้กล่าวว่ายโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการที่ให้ครูรู้จักการแสวงหาข้อมูลที่เชื่อถือได้ และเป็นระบบด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู แต่สภาพการปฏิบัติกลับส่งผลตรงกันข้าม กล่าวคือครูที่ต้องการเลื่อนตำแหน่ง ต่างพยายามหาทางที่จะทำรายงานออกมาเพื่อให้ตนเองได้รับตำแหน่งโดยไม่ได้มุ่งที่จะนำผลงานดังกล่าวกลับไปสู่ชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนครูจึงทิ้งนักเรียน เกิดการแสวงหาตำแหน่ง เกิดปัญหาการบริหารงานในโรงเรียน เกิดผลกระทบต่อนักเรียนและวงการศึกษามากและไม่เป็นการพัฒนาการเรียนและการสอนของครู เป็นต้น

ทิสนา เขมมณี และสร้อยสม สกลรักษ์ (2540 : 28) กล่าวว่าปัจจุบัน ภาควิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ทั่วประเทศ ได้ดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอันมาก แต่ปัญหาในการวิจัยของครูพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาในเรื่องการไม่มีเวลา เพราะครูใช้เวลากับงานสอนเป็นสำคัญ จึงไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการวิจัย ฉะนั้นครูต้องบริหารเวลาให้ดีและต้องทำงานอย่างเป็นระบบ ใช้เวลาว่าง เช่น ช่วงปิดภาคเรียนครูต้องวิเคราะห์วางแผน เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อม และเมื่อเปิดภาคเรียนมาครูจะได้เริ่มทำตามแผนการวิจัยตลอดภาคเรียน แล้วใช้เวลาในช่วงปิดภาคเรียนอีก 2 - 3 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย สำหรับวิเคราะห์สรุปผลการผลิตงาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้การช่วยเหลือทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ปัญหาเรื่องการผลิตและรายงานผลการวิจัยที่ต้องการผู้ช่วยผลิตตัวรายงานทั้งหลาย

กล่าวโดยรวมนี้ได้ว่า ปัญหาในการดำเนินการเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลากรคือตัวผู้วิจัยเอง และผู้เกี่ยวข้องซึ่งขาดความรู้และประสบการณ์ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณยังไม่เพียงพอ ด้านกระบวนการทำวิจัย ด้านเวลาที่มีภาระด้านอื่นมากจนไม่สามารถลงมือทำการวิจัยด้วยตนเองได้หรือแม้กระทั่งครูไม่เข้าใจความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน โดยมุ่งนำผลวิจัยที่ได้เพื่อเสนอขอเลื่อนตำแหน่ง แต่ไม่ได้้นำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตลอดจนปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือหรือเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนจากผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกันขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้ใช้เป็นแนวทางจัดทำกรอบแนวคิดในการทำวิจัย

7. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

ลัสคา กองท่า (2541 : 7) กล่าวว่า การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านการศึกษากันค้ำพัฒนาและการคิดแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยระบบการวิจัย

ฮารีฟ (Harris, 1969 : 3) กล่าวว่า ในการทำงานวิจัยในโรงเรียน นับได้ว่าเป็นงานที่ค่อนข้างจะท้าทายชวนให้คิด อยากลองทำ อยากคิดตาม ฝึกความกระตือรือร้น ใครู้ใคร่เห็น ในบางครั้งต้องใช้เวลานาน เพราะเป็นงานที่ละเอียดถี่ถ้วน เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัย เป็นองค์ประกอบสำคัญองค์ประการหนึ่ง สำหรับส่งเสริมทักษะความสามารถด้านการวิจัยให้กับครู และมีความจำเป็นยิ่งที่ผู้บริหารหรือครูใหญ่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของครู

สุนทร สุนันท์ชัย (2527 : 87 - 94) ได้แนะนำวิธีการส่งเสริมความรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนได้หลายวิธี ผู้บริหารโรงเรียนสามารถที่จะเลือกนำวิธีการดังกล่าวนี้ไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนให้ดำเนินการไปอย่างเหมาะสมคือ

1. ประชุมครูในลักษณะที่ส่งเสริมความรู้ของครู
2. การจัดห้องสมุดสำหรับโรงเรียน
3. การอบรมครู
4. การทดลองทางวิชาการ
5. การจัดกลุ่มหรือคณะกรรมการให้มีหน้าที่ศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ
6. การหบปะเป็นรายบุคคล
7. การเยี่ยมห้องเรียนและการดูการศึกษาในโรงเรียนอื่น
8. การสาธิต
9. การฟังปาฐกถา การบรรยาย การอภิปราย
10. การส่งเสริมให้เป็นสมาชิกของสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ทางวิชาการ
11. ส่งเสริมให้มีการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ
12. การประเมินผลประสิทธิภาพของครู

นดาพร สิงห์หัด (2531 : 36) ได้ศึกษาพบว่า สมรรถภาพทางด้านการวิจัยของผู้บริหาร หรือผู้บริหาร วิทยาลัยมีความจำเป็น และมีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยเสริมสมรรถภาพทางด้านการวิจัยให้แก่วิทยากร และบุคลากรการศึกษาประจำการ ในฐานะนักวิจัยประจำโรงเรียน ซึ่งสมรรถภาพพื้นฐานทางการวิจัยที่จำเป็นสำหรับครูและบุคลากรประจำการ จะช่วยให้มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย จะเป็นการเอื้ออำนวยให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรของหน่วยงานต่าง ๆ หรือนำความรู้ทางการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เทคนิควิธีสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน อันเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2533 : 2 - 4) ได้สรุปผลความคิดเห็นนักวิจัย นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูอาจารย์ผู้สอน ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย จากการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาเรื่อง เส้นทางการใหม่ของการวิจัยพัฒนา เมื่อวันที่ 11 - 13 กันยายน 2533 ณ โรงแรมลพบุรีอินน์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ได้เสนอแนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน ดังนี้

1. แผนนโยบายและยุทธศาสตร์ของการวิจัยในโรงเรียน

1.1 ควรจัดตั้งศูนย์พัฒนางานวิจัยในส่วนภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศการวิจัยในระดับท้องถิ่น ทำหน้าที่จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานด้านการวิจัยการอำนวยความสะดวกและชี้แนะข้อมูล แหล่งค้นคว้าอ้างอิง และการบริการให้คำปรึกษา

1.2 ควรส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของนักวิจัย และสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ทางวิจัยเพิ่มขึ้น และเสริมสร้างขวัญกำลังใจของผู้ดำเนินการวิจัย

1.3 ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญ และสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการวิจัยของแต่ละหน่วยงานให้เพียงพอ เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นของ การพัฒนาการศึกษา

1.4 จะต้องส่งเสริมให้มีการจัดการวิจัยที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และให้มีการร่วมมือกันดำเนินการวิจัย การกำกับดูแล ติดตามผลการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง

1.5 การสนับสนุนให้มีกฎหมายประสานงานการวิจัย การรวบรวมและเผยแพร่ ผลงานวิจัยในทุกระดับ กรมทั้งการส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อกำหนดนโยบาย วางแผน และแก้ปัญหาการศึกษาของชาติกว้างขวาง

2. คุณภาพงานวิจัยในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาการศึกษา

2.1 จะต้องช่วยกันส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านวิธีสอน และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะนำไปแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียน

2.2 ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและ สนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ รวดเร็วและตรงเวลา รวมทั้งการหาแหล่ง เงินทุนเพื่อการวิจัย ทั้งภาครัฐและเอกชน

2.3 ควรให้มีศูนย์สารสนเทศทางการวิจัย โดยใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์รวมทั้ง การประสานความร่วมมือที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัย และอื่น ๆ ให้หน่วยงานต่าง ๆ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุก ๆ หน่วยงาน

2.4 จะต้องให้การสนับสนุน เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาใน ทุกหน่วยงานการศึกษากันอย่างจริงจัง ซึ่งจะต้องกระทำในรูปแบบของการอบรม สัมมนาติดตามให้ คำปรึกษาการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องจนทำให้วิจัยได้สำเร็จ และควรให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครูมี หลักสูตรการทำวิจัย และภาคปฏิญาณพิเศษในหลักสูตรปริญญาตรี

2.5 จะต้องช่วยกันสร้างความตระหนักให้ครูอาจารย์ในโรงเรียน เห็นความสำคัญ ของการทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหน้าที่ของตนเองรู้จักแบ่งเวลาเพื่อการพัฒนาการจัดตั้ง คณะทำงานเกี่ยวกับการทำวิจัย

2.6 ทุกหน่วยงานการเร่งส่งเสริมให้มีการนำผลวิจัยไปใช้ในทุก ๆ ด้านเพื่อให้ สอดคล้องกับแผนแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและความต้องการที่จะแก้ปัญหา ของแต่ละท้องถิ่น

2.7 ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกับการวิจัยทางการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแพร่งานวิจัยทางการศึกษา ไปถึงมือผู้ใช้อย่างทั่วถึง และต้องคำนึงถึงการจัดทำรูปแบบ

ที่เข้าใจง่าย และมีแนวทางการนำไปใช้ที่ชัดเจน เหมาะสมกับการนำไปใช้ในสายงานต่าง ๆ เช่น นักบริหาร นักวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน เป็นต้น

2.8 ควรส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ผลิตผลงานวิจัย ทั้งที่เป็นงานวิจัยขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยให้กำลังใจ การยอมรับ และให้เกียรติแก่ผู้ผลิตผลงานวิจัยตามที่เห็นสมควร และถือเป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบด้วย

3. การพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

3.1 ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู โดยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัดในแต่ละจังหวัด ให้มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานที่ชัดเจนในด้านภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น

3.2 จะต้องจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับเขตการศึกษา จังหวัด และกลุ่มโรงเรียน เพื่อบริการข่าวสารและการอำนวยความสะดวกในการ ใช้เป็นแหล่งของข้อมูลที่สำคัญในการศึกษากันทั่วที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3.3 ควรเน้นในทุก ๆ หน่วยงานทางการศึกษาดังแต่ระดับผู้บริหาร ตลอดจนถึงระดับปฏิบัติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับสถาบันการศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยทุก ๆ สถาบันการศึกษา

3.4 รัฐต้องให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย และควรให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามดูแลและประเมินผลอย่างใกล้ชิด

3.5 ควรให้มีการอบรม ประชุมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครูอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งชี้แนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการของการวิจัย ให้ไปในทิศทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

3.6 จะต้องสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันในระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือข้อมูลทางการวิจัยการศึกษา อาจมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้ทำการวิจัยกับผู้นำผลการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

3.7 จะต้องช่วยกันสร้างขวัญกำลังใจสำหรับนักวิจัยในท้องถิ่นให้มีความมุ่งมั่นในงานวิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริงโดยเฉพาะพัฒนางานสอนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในโรงเรียน

3.8 ควรให้ความสำคัญของครูในสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตผลงานการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่รัฐมอบให้ เช่น การเผยแพร่เกียรติคุณของนักวิจัย การคัดเลือกผลการวิจัยที่โดดเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษาและประเทศ

3.9 ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรม และจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่นเพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

3.10 ควรกำหนดบทบาทของเครือข่ายการวิจัยและหน้าที่ของเครือข่ายให้ชัดเจน

3.11 จะต้องจัดตั้งองค์กรและบุคลากรการประสานงานวิจัยในระดับเขตการศึกษา และระดับจังหวัดให้เป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้นแต่รวมถึงหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาของเอกชน เป็นต้น จะได้เข้ามีส่วนร่วมในงานวิจัยด้วย

3.12 จะต้องจัดตั้งคณะกรรมการวิจัยในเครือข่ายทางการวิจัยระดับต่าง ๆ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งของกระทรวงศึกษาธิการ

3.13 จะต้องจัดทำเอกสารเป้าหมาย ของการดำเนินงานชี้แจงให้ผู้อยู่ในเครือข่ายทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการทำวิจัย

3.14 ควรสร้างระบบการประสานงานของเครือข่ายการวิจัยที่ชัดเจน โดยพิจารณาถึงปัญหาอุปสรรคและความต้องการทั้งในระดับปฏิบัติและระดับบริหารในแต่ละหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

3.15 จะต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้วยระบบเทคนิควิธีการของกระบวนการวิจัย

นอกจากนี้ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2534 : 4 – 5) ได้สรุปความคิดเห็นของนักวิจัย นักวิชาการ ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษานิสิต และอาจารย์ผู้สอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และวิทยาลัยครูทั่วประเทศ จากการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา เมื่อวันที่ 5 – 9 สิงหาคม 2534 ณ โรงแรมชั้นป้อม เมืองพิทยา จังหวัดชลบุรี ได้กำหนดบทบาทและทิศทางของการวิจัยในโรงเรียน รวมทั้งแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการวิจัย และพัฒนาการวิจัยในโรงเรียน ดังนี้

1. กำหนดบทบาทและทิศทางของการวิจัยโรงเรียน

1.1 การจัดอบรมเพื่อส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะได้ผลหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับ การวางแผนการจัดการ และการประสานงานรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณไปสู่หน่วยงานการศึกษา ทั้งระดับกรม ระดับเขตการศึกษาและระดับจังหวัดอย่างเหมาะสม

1.2 ทุก ๆ หน่วยงานการศึกษาจะต้องมีนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนต่อการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการนำเทคนิคการวิจัยนำหน้าการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูให้เป็นครูอาชีพทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างแท้จริง

1.3 บทบาทของครูวิจัยในชั้นเรียน ควรเป็นการวิจัยปฏิบัติการ

1.4 การสร้างความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับครูวิจัยในการทำผลงานวิชาการให้เข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะการนำเทคนิคการวิจัยไปใช้ในระบบโรงเรียน

1.5 การแต่งตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายการวิจัยในระดับท้องถิ่น โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายที่เด่นชัด รวมทั้งการกำหนดเครือข่ายองค์กรให้กำหนดนำปรีกษาในการทำวิจัย หรือผลงานทางด้านวิชาการในระดับท้องถิ่นให้ชัดเจน

1.6 ผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและช่วยให้ครูเกิดความต้องการในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน

2. แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการวิจัยในโรงเรียนและพัฒนาการวิจัยในโรงเรียน

2.1 ควรใช้หลักมีเหตุผลภายในโรงเรียนให้ครูเกิดความตระหนัก ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งจะเป็นผลงานทางวิชาการ ในการขอตำแหน่งได้ด้วยโดยมีข้อสังเกตว่าครูส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นในการทำวิจัยอย่างไรหรือจะใช้กระบวนการทำอย่างไร

2.2 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นของครูในการนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลการทำวิจัย หรือผลงานทางวิชาการในระดับชั้นเรียน

2.3 การนำระบบข้อมูลการวิจัยโดยให้มีศูนย์สารสนเทศการวิจัย ในหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในระดับเขตการศึกษา และระดับจังหวัดอย่างจริงจัง

2.4 การให้ความสำคัญต่อผลการวิจัยในห้องเรียน โดยการช่วยกันชมพร้อมและยกย่องเชิดชูผู้ผลิตผลงานอย่างต่อเนื่อง

2.5 หน่วยงานต้นสังกัดที่มีโรงเรียนอยู่ในความควบคุม จะต้องกำหนดเป็นนโยบายหลักที่ชัดเจนว่า การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่จะละเลยไม่ได้

รุ่ง เอนจิต และกนก จันทร์ขจร (2534 : 24) ให้ความเห็นที่แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนให้มีคุณภาพ สิ่งที่สำคัญคือ ควรมีการจัดอบรมให้ครูรู้เทคนิคกระบวนการวิจัยการทำวิจัยให้ดูเป็นตัวอย่าง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการวิจัยไปสู่โรงเรียน และสนับสนุนครูให้ทำวิจัยสำรวจ และวิจัยทดลองเพื่อพัฒนางานในหน้าที่

จะเห็นได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน เป็นเทคนิค และวิธีการของการให้ความช่วยเหลือ หรือการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคล และหน่วยงานหลายหน่วย รวมทั้งการสนับสนุนให้มีปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียน ได้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในหน่วยงานนั้น

เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959 : 50 - 63) ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดสิ่งจูงใจให้คนปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ชนิดแรก เรียกว่า ปัจจัยกระตุ้น (Motivator factor) ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับความยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน องค์ประกอบชนิดนี้มีความสำคัญอยู่ในระดับสูงมากในการทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความพึงพอใจและกำลังใจที่จะทำงาน ปัจจัยที่ 2 เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน เรียกว่าปัจจัยก้ำจุน (Hygiene factors) ซึ่งมี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ เงินเดือน โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การปกครองบังคับบัญชา นโยบายการบริหารของหน่วยงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว และความมั่นคงในงาน จากการศึกษาของเฮิร์ซเบิร์ก ในคราวเดียวกันกับการศึกษาปัจจัยกระตุ้น พบว่า ปัจจัยก้ำจุนนี้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยมากที่จะส่งผลต่อความรู้สึกพอใจในการทำงานของคน แต่มีความสำคัญเพียงเป็นตัวป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงานเท่านั้น

กิลเมอร์ และคนอื่น ๆ (Gilmer and others, 1966 : 91) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานไว้ 10 อย่าง คือ 1) ความมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงานและได้ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา 2) โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน 3) การจัดการ ได้แก่ ความพึงพอใจในงานที่ทำได้ และพึงพอใจในการจัดการของผู้บริหาร 4) ค่าจ้าง หมายถึง ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน 5) ลักษณะงานที่ทำสอดคล้องกับความสามารถของบุคลากรก็จะทำให้เกิดความพอใจในการทำงาน 6) การบังคับบัญชาขององค์ประกอบนี้คนงานหญิงมีความรู้สึกไวกว่าคนงานชาย 7) ลักษณะทางสังคม ถ้าผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข ก็จะเกิดความพึงพอใจในการทำงาน 8) การกมนามและการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน 9) สภาพการทำงาน ได้แก่ แสง เสียง ให้อากาศ ห้องน้ำ ห้องส้วม ชั่วโมงการทำงาน และ 10) สิ่งตอบแทน เช่นเงินบำเหน็จตอบแทนเมื่อออกจากงาน การรักษาพยาบาล ที่อยู่อาศัย วันหยุด เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ

ฮาร์ริส (Harris. 1969 : 3) กล่าวว่า สิ่งจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมการปฏิบัติงานก้นก้ววิชัยของครู และเห็นว่าสมควรที่จะได้รับความสนใจและเอาใจใส่อย่างยิ่ง เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูเกิดกำลังใจที่จะสร้างสมรรถภาพในการปฏิบัติงานก้นก้ววิชัยของครูได้ดีกว่าการปรับปรุงในด้านใดทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับโลเวลล์ (Lovell. 1980 : 09) ให้ความเห็นว่า การสร้างสิ่งจูงใจเป็นกระบวนการที่ชักนำ โน้มน้าวให้บุคคลเกิดความพยายามเพื่อที่จะสนองความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ

กัญญา สาคร (2519 : 159) ให้ความเห็นว่า ในการบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยสิ่งจูงใจที่สำคัญ 5 อย่าง คือ 1) สิ่งจูงใจเป็นวัตถุ เช่น เงิน และสิ่งของ 2) สิ่งจูงใจเป็นโอกาส เช่น การให้โอกาสที่จะมีชื่อเสียงดีเด่น มีเกียรติ มีอำนาจประจำตัวมากขึ้น และโอกาสได้ตำแหน่งที่สูงขึ้น 3) สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงาน ซึ่งอาศัยวัตถุเป็นหลัก เช่น ให้ที่นั่งทำงานที่ดี มีห้องทำงานส่วนตัว โต๊ะเก้าอี้ทำงานใหญ่กว่าโต๊ะบุคลากรอื่น หรือวัตถุอย่างอื่นที่เป็นพิเศษ เพื่อสนองความดีความชอบ 4) สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงาน ซึ่งไม่เกี่ยวกับวัตถุ เช่น สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน และ 5) การบำรุงขวัญหรือกระตุ้นใจ และสร้างความรู้สึกร่วมกันให้เกิดขึ้นกับครูทั้งหลายว่า ครูมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน อันเป็นการกระทำทุกวิถีทางที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดพฤติกรรมในทางที่ต้องการ

วิชัย โดสุวรรณจินดา (2531 : 75 – 78) ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของการส่งเสริมให้เกิดสิ่งจูงใจต่อการนำไปใช้ในการบริหารองค์การที่สำคัญคือ

1. งานที่มีลักษณะท้าทายความสามารถ จะจูงใจให้คนใช้ความสามารถของเขาได้เต็มที่ แต่ทั้งนี้ต้องให้เหมาะสมกับคนที่มีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำงาน โดยคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด ทักษะของแต่ละคน และต้องไม่ลืมนำงานที่มีลักษณะท้าทายต่อคนหนึ่ง อาจไม่เป็นการท้าทายต่ออีกคนหนึ่งก็ได้
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ถ้าบุคคลได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำงานเอง เขามักมีแรงจูงใจที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จมากขึ้น อย่างไรก็ตามอาจมีบางคนที่ต้องการเป็นเพียงผู้ตาม และปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น
3. การให้การยกย่อง คนเราต้องการได้รับการยกย่องชมเชยเสมอไม่ว่าจะอยู่ในฐานะไหน และตำแหน่งใด การยกย่องชมเชยที่เหมาะสมกับแต่ละคนจะเป็นสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดี การยกย่องในบางกรณีอาจให้ในรูปแบบให้สิทธิพิเศษ เช่น ที่จอดรถ ห้องพักรับรองเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีสถานภาพเหนือผู้อื่นก็ได้

4. การให้ความรับผิดชอบ การมอบหมายงานที่ให้ความรับผิดชอบที่เหมาะสมก็เป็นวิธีการหนึ่งในการจูงใจให้ปฏิบัติงานเต็มที่มากขึ้น นอกจากนี้การใช้แผนการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งที่ดีจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจด้วย เพราะถ้าให้เกิดการคาดหวังจะได้รับอำนาจ ความรับผิดชอบและบารมีมากขึ้นจากการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งนั้น

5. ความมั่นคงและปลอดภัย การให้ความมั่นใจว่าจะไม่ประสบสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา เช่น การไม่มีงานทำ การสูญเสียตำแหน่งงาน การถูกลดตำแหน่ง การสูญเสียรายได้จะเป็นการจัดความกล้า และสร้างคามมั่นปลอดภัยให้เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นการจูงใจด้านหนึ่งและถ้านำไปใช้ประกอบกับการให้ความเป็นธรรมในการทำงานจะส่งผลต่อการจูงใจมากขึ้น

6. ความเป็นอิสระในการทำงาน คนงานที่มีความสามารถและมีความเชื่อมั่นในตัวเองนั้น จะต้องการความเป็นอิสระในการทำงาน ผู้บริหารจึงไม่ควรบอกทุกอย่างว่าการทำงานอย่างไร ทุกชั้นตอน เพราะอาจเป็นการทำให้แรงจูงใจต่ำลง และเกิดความไม่พอใจในงานที่ทำได้การแก้ปัญหาที่นอกจากการให้ความเป็นอิสระมากขึ้นแล้ว ผู้บริหารต้องวางรูปแบบงานให้มีความน่าสนใจท้าทายความสามารถ และมีความหมายต่อผู้ปฏิบัติงานมากขึ้นแล้ว ผู้บริหารต้องวางรูปแบบงานให้มีความน่าสนใจ ท้าทายความสามารถ และมีความหมายต่อผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น

7. การเติบโตด้านส่วนตัว เป็นการส่งเสริมให้คนงานมีโอกาสเติบโตด้านความรู้ ความสามารถ และความชำนาญมากขึ้น โดยการฝึกอบรม การให้ดูงานนอกสถานที่ การหมุนเวียนงานและการสร้างประสบการณ์ในการทำงานด้านต่าง ๆ

8. โอกาสในการก้าวหน้า เป็นโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งเป็นสิ่งปรารถนาของผู้บริหารงาน การมีโอกาสเลื่อนตำแหน่งจะทำให้คนงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน องค์การที่มีการขยายงานและมีตำแหน่งเต็มอยู่ย่อมพร้อมสร้างแรงจูงใจได้มากกว่าองค์การที่คงที่ที่ไม่เติบโต และไม่มีโอกาสเลื่อนตำแหน่ง

9. การแข่งขัน การยกย่องชมเชยให้รางวัลที่ทำงานได้ดีเด่นกว่าคนอื่นจะกระตุ้นให้เกิดการแข่งขัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้น และมีความพยายามมากขึ้น เพื่อให้ได้การยกย่องชมเชยบ้างนั่นเอง

กิติ ดชัคคานนท์ (2532 : 123 – 125) ให้ความเห็นว่า ในการที่จะส่งเสริมสิ่งจูงใจเพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีความรู้สึกรักอยากทำงาน ผู้บริหารควรจะใช้วิธีการ ดังนี้

1. การชมเชย หัวหน้าจะต้องชมเชยผู้ปฏิบัติงานในโอกาสที่เหมาะสม และเป็นการเพิ่มกำลังใจในการทำงานให้แก่เขา

2. การยกย่องให้เกียรติและให้การยอมรับจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีความภาคภูมิใจที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับของสังคมรอบ ๆ ตัวเขา และจากผู้บังคับบัญชา

3. การให้ความเป็นมิตร ลูกน้องต้องรู้สึกอบอุ่นเมื่อหัวหน้าให้ความเป็นมิตรอย่างจริงใจ
4. การให้ความเป็นธรรม ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความเป็นธรรมอย่างสมอหน้าแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชัง
5. การให้ร่วมคิด การที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ร่วมคิดกับผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานในโอกาสอันควร เช่น ร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์วางแผนงานแก้ปัญหา เป็นต้น จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของด้วย
6. การร่วมทำงาน การที่ผู้บังคับบัญชาร่วมมือทำงานกับลูกน้อง ในบางโอกาสจะสร้างความพอใจให้แก่เขามาก เนื่องจากเขามีความรู้สึกว่าหัวหน้าให้ความสำคัญกับตนเอง และยอมรับความคิดเห็นร่วมกับเขาด้วย
7. การจัดงานให้เหมาะสมกับคน ทั้งชนิดและปริมาณของงาน ผู้ปฏิบัติได้ทำงานที่ตนถนัด มีปริมาณของงานเหมาะสมกับความสามารถของเขา จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานด้วยความสนุกเต็มใจไม่เบื่อหน่าย
8. ช่วยเหลือเมื่อติดขัดหรือมีปัญหาเมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดปัญหา หรือข้อขัดข้องในการทำงาน ผู้บังคับบัญชาช่วยเหลือแก้ไขปัญหา หรือข้อขัดข้องต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้คำแนะนำ ร่วมคิดหาวิธีแก้ปัญหา ลงมือร่วมแก้ปัญหาหรือข้อขัดข้องกับผู้ปฏิบัติด้วย เหล่านี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรูสึกว่าผู้บังคับบัญชาไม่ทอดทิ้ง หรือปล่อยให้เขาทำงานโดยโดดเดี่ยว
9. ให้ได้ทราบผลงาน ผู้ปฏิบัติงานจะมีความพอใจเป็นอย่างมาก ถ้าเขาได้ทราบผลการปฏิบัติงานของเขาเป็นระยะ ๆ จะทำให้เขาภูมิใจในผลสำเร็จของการปฏิบัติงานของเขา ถ้าพบข้อบกพร่องเขาจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์
10. ให้มีการแข่งขัน ผู้บังคับบัญชาที่ฉลาดจะพยายามช่วยให้มีการแข่งขันในการทำงานระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่มบุคคล เช่น ให้รางวัลหรือคำยกย่องชมเชยผู้ชนะจะมีผลเป็นการช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมุ่งมั่นทำงานให้ดียิ่งขึ้น ๆ เพื่อที่จะชนะอีกฝ่ายหนึ่ง
11. พยายามใช้อิทธิพลของกลุ่มใหญ่ดึงกลุ่มเล็ก โดยการกระตุ้นให้กลุ่มบุคคลส่วนใหญ่กระทำตัวให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานที่ดี จะเป็นอิทธิพลที่ดึงดูดคนส่วนน้อยที่เหลือให้กระทำดีตามไปด้วย
12. การมีอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานก็เป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งที่จะกระตุ้นให้คนอยากทำงาน เมื่อมีความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ก็จะทำงานได้รวดเร็ว
13. การสร้างบรรยากาศในการทำงาน ก็เป็นหน้าที่อีกประการหนึ่งที่สำคัญของผู้นำผู้บริหารบรรยากาศในการทำงานดี ทั้งทางจิตใจและทางกาย เช่น ห้องน้ำสะอาด โปร่ง ไม่อับ โฉะเก้าอี้

ทำงานนั่งสบาย ผู้ร่วมงานทุกคนตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาชั้นมัธยมไศ ไม่มีการจับจิบนิทานใส่ร้ายกัน
บรรยากาศเช่นนี้จะทำให้ทุกคนในที่นั้นอยากทำงาน

14. การให้รางวัลในโอกาสอันควร อาทิ การให้การยกย่องสรรเสริญ ชมเชย การเลื่อนยศ
เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง การให้สิ่งตอบแทนทางวัตถุ เช่น เลื่อนเงินเดือน

15. การทดสอบ ถ้ามีการทดสอบการทำงานของผู้ปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อยู่เสมอจะทำให้
ให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึก และข้อผิดพลาดในการทำงานของเขา จะทำให้เขาได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไข
ข้อผิดพลาดให้ดีขึ้น และภูมิใจในความสำเร็จของการทำงานของเขาเอง

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานวิจัยมีกำลังใจ และ
สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้นที่จะช่วย
สนับสนุน และกระตุ้นให้ครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจ ซึ่งผู้บริหาร จะต้อง
ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการที่จะนำหลักการจูงใจในการทำงานไปใช้ในการส่งเสริมการ
ทำวิจัยในโรงเรียนให้เป็นที่ไปอย่างเหมาะสม และเกิดความพึงพอใจในคอกครูผู้ปฏิบัติงานวิจัย
ในโรงเรียน เนื่องจากองค์ประกอบของการส่งเสริมของนักวิชาการที่กล่าวไว้ เป็นสาระที่สำคัญ
ในการส่งเสริมการทำวิจัย แต่ยังมีบางรายการที่กล่าวไว้ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงทำการสังเคราะห์เพื่อ
จัดทำกรอบแนวคิดขององค์ประกอบส่งเสริมการทำวิจัย ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

องค์ประกอบของการส่งเสริม	ผู้กำหนด					รวม
	Hertzberg	Gilmer	ปัญญา	วิชาชีพ	กิติ	
งานมีลักษณะที่ท้าทาย				✓		1
การมีส่วนร่วมในการคิด การทำงาน และการวางแผน				✓	✓	2
ความสำเร็จของงาน	✓					1
การได้รับความยอมรับนับถือ หรือการยกย่อง	✓	✓	✓	✓	✓	5
ลักษณะของงานและสภาพการทำงาน	✓	✓	✓			3
การให้ความรับผิดชอบ	✓			✓	✓	3
โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าและความก้าวหน้า ในตำแหน่งงานที่ปฏิบัติอยู่	✓	✓	✓	✓		4
ผลตอบแทน	✓	✓	✓		✓	4
ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน	✓				✓	2
การปกครองบังคับบัญชา	✓	✓				2
นโยบายการบริหารงานของหน่วยงาน	✓	✓				2
ความเป็นอยู่ส่วนตัว	✓					1
ความมั่นคงในหน้าที่การงาน	✓	✓				2
การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและ ภายนอกหน่วยงาน		✓			✓	2
การบำรุงขวัญและกำลังใจ			✓			1
ความเป็นอิสระในการทำงาน				✓		1
การเจริญเติบโตส่วนตัว				✓		1
การแข่งขัน			✓	✓		2
การได้รับความเป็นธรรม				✓		1
การจัดงานให้เหมาะสมกับคน				✓		1
ช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา				✓		1
ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบผลการปฏิบัติ				✓		1
งานมีลักษณะที่ท้าทาย			✓			1
การใช้อิทธิพลกลุ่มใหญ่ดึงกลุ่มเล็ก				✓		1
การสร้างบรรยากาศในการทำงาน				✓		1
การทดสอบผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ				✓		1

จากตาราง 1 พบว่าการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เป็นความจำเป็นที่จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอนของครู เพื่อนำข้อค้นพบจากผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ซึ่งจากผลการวิเคราะห์สังเคราะห์จากรายการ 1 พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การส่งเสริมให้ได้รับความยอมรับนับถือหรือการยกย่องครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การส่งเสริมให้ได้รับความยอมรับนับถือหรือการยกย่องครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการบริหารงานมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบและสามารถทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเผยแพร่ผลงาน การให้ความยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปอยู่ในสถานะที่อยากทำงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกว่า

1.1 งานที่ทำนั้นเป็นงานที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่ายเป็นสิ่งที่ท้าทาย และจะต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่

1.2 มีอิสรภาพที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และสามารถใช้เวลาคิดริเริ่มของตนเองได้อย่างเต็มที่

1.3 มีส่วนร่วมในการทำงาน ให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ มลละเป้าหมายของกลุ่มและหน่วยงาน

1.4 ได้รับความยอมรับนับถืออย่างจริงจังในผลสำเร็จของงานที่ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา

1.5 การทำงานนั้นทำให้ผู้ทำกิจการพัฒนาตนเอง ได้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

เมื่อบุคคลได้ตั้งความหมายในผลแห่งการกระทำของตนไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน การได้รับการยกย่อง ความก้าวหน้าในการทำงาน แล้วผลนั้นเป็นไปคามความคาดหมายย่อมเกิดความพึงพอใจในการทำงาน และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารจะต้องทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้สึกว่าคุณเป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการสนับสนุนในความสำเร็จของคุณแล้วเชื่อว่าจะใช้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ มีหลักการเพื่อส่งเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ทำงานวิจัยที่สำคัญ 3 ประการ ประการแรกคือ ผู้ทำงานวิจัยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำงานเอง บุคคลนั้นจะมีแรงจูงใจที่จะทำงานให้เกิดความสำเร็จ ส่วนประการที่สองคือ ทุกคนต้องการได้รับการยกย่องชมเชยเสมอไม่ว่าจะอยู่ในฐานะไหน และตำแหน่งใด การยกย่องชมเชยที่เหมาะสมแต่ละคนจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และ

ประการสุดท้ายคือ การยกย่องชมเชย หรือให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานได้ดีกว่าคนอื่น จะกระตุ้นให้เกิด การ แข่งขัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้น มีความมานะพยายามเพื่อทำให้ได้รับการ ยอมรับ ยกย่อง และชมเชย

สรุปได้ว่า การส่งเสริมให้ได้รับความยอมรับนับถือหรือการยกย่องครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการให้เกิดริคิดและยกย่องด้านความรู้ ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้ครูเกิดกำลังใจ เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน การทำวิจัยในชั้นเรียนของตน รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียน

2. การส่งเสริมโดยให้โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าและความก้าวหน้าในตำแหน่งการ งานที่ปฏิบัติอยู่ของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การส่งเสริมโดยให้โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าและความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานที่ ปฏิบัติอยู่ของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยถือว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่ง การงานที่ปฏิบัติอยู่ของข้าราชการครูด้านหนึ่ง จัดเป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหารงานบุคคล ปฏิบัติกันมาเป็นเวลาช้านานแล้วเป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วย เนื่องจากบำเหน็จเป็น สิ่งที่บุคคลมีความพึงพอใจ จึงสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน ความสภาพการทำงาน โดยทั่วไป ควรให้มีการให้บำเหน็จ รางวัล การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานดี เป็น เครื่องจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชามีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทำหน้าที่การงานด้วยความขยันขันแข็ง มีความมั่นใจ มีการไขว่คว้าหาความรู้ศึกษายานต่าง ๆ ทั้งใน และนอกสถานที่ ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยใช้ผลของการวิจัย และขวัญกำลังใจที่ดี เป็นหลัก ของการให้บำเหน็จความดีความชอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละคนในหน่วยงานนั้น จะเน้น โขบายมีเป้าหมายการปฏิบัติ จัดเป็นระบบของการ ประเมินผลที่จัดทำขึ้นเพื่อหาคุณค่าของ บุคคลในแง่ของการปฏิบัติงาน และสมรรถภาพในการพัฒนาตนเอง ได้แก่การประเมินในเรื่องของ วิธีทำงาน ของกระบวนการทำงาน พฤติกรรมการทำงาน และมีความรู้ ความสามารถ ความมานะ อดทนในการทำงานนั้น ประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน ได้ปริมาณ และคุณภาพมากน้อยเพียงใด มี ปัญหา และอุปสรรคอย่างไรที่จะต้องแก้ไขบ้าง คณะกรรมการข้าราชการครู ได้กำหนดการของเลื่อน ตำแหน่งข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น หรือการขอกำหนดให้ ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น คณะกรรมการข้าราชการครู ได้กำหนดให้ข้าราชการครูผู้นั้นจะต้อง มีผลงานทางวิชาการที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับการสอนคือ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนโดยตรง เช่น เอกสารประกอบการสอน แผนการสอน ชุดการสอน หนังสือเรียนแบบหน่วย ใบงานการ สอน และอื่น ๆ

2.2 หนังสือเสริมประสบการณ์

2.3 งานแปล

2.4 งานประดิษฐ์

2.5 งานวิจัย

2.6 บทความทางวิชาการ

2.7 ผลงานในลักษณะอื่น ๆ ซึ่งแสดงความสามารถ ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับหน้าที่ของครูอาจารย์ที่ปฏิบัติ ตามปริมาณและคุณภาพของเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด

ด้านงานวิจัย ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ต้องคำนึงถึงแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียนจากเกณฑ์ต่าง ๆ 6 เกณฑ์ คือ 1) เกณฑ์การพัฒนางานที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาว่างานวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะนำไปพัฒนางานในหน้าที่ที่ถามรับผิดชอบได้หรือไม่ 2) เกณฑ์การนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง โดยพิจารณาว่านอกจากผลงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานที่รับผิดชอบแล้วจะต้องมีประโยชน์ต่อผู้อื่น หรือหน่วยงานที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างได้ผลและเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาทั่วไป 3) เกณฑ์ความเป็นประโยชน์ของผลงานวิจัย โดยพิจารณาว่าผลงานวิจัยจะต้องไม่คลุมเครือ การแปลความของข้อมูลต้องชัดเจน ผลงานจะปรากฏในรูปของทุกผลสัมฤทธิ์หรือเข้าใจความหมายได้ถูกต้องในทิศทางเดียวกัน 4) เกณฑ์ความลึกซึ้ง โดยพิจารณาว่าผลงานของการวิจัยจะต้องอาศัยข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งและต่อเนื่อง 5) เกณฑ์ความรู้รอบรู้ในเรื่องการทำวิจัย โดยพิจารณาว่าผู้วิจัยต้องศึกษาข้อมูลในเรื่องนั้นอย่างถี่ถ้วน และถือได้ว่าเป็นผู้มีความรอบรู้อย่างแท้จริงในเรื่องที่ศึกษา และสามารถขยายผลให้บุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้สอนหรือพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 6) เกณฑ์ความทันสมัยของเรื่องที่ทำกรวิจัย โดยพิจารณาว่า ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นบ่งชี้ถึงความชอบตามภาระหน้าที่ของครู ที่เกิดจากผลการที่ครูได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยใช้ผลงานการทำวิจัยของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่ง เพื่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมโดยให้โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าและความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานที่ปฏิบัติอยู่ของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงานวิจัย การใช้ผลการวิจัยปรับปรุงการเรียนการสอน การให้ศึกษาต่อ การให้ความดีความชอบแก่ครูผู้ผลิตผลงานวิจัย การใช้ผลงานวิจัยเพื่อปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น การแนะนำช่วยเหลือครูให้ได้ส่งผลงานวิจัยเพื่อการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น รวมทั้งให้มีการสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย

3. การส่งเสริมด้านผลตอบแทนที่ได้รับของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การส่งเสริมด้านผลตอบแทนที่ได้รับของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ผลตอบแทนหรือผลลัพธ์จะมีความสำคัญและจะเป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรมได้ ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจต่อผลตอบแทน ผลตอบแทนนั้นบุคคลจะต้องรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากพฤติกรรม และถ้าหากจะให้ผลตอบแทนมีผลกระทบต่อความพยายามของบุคคลหนึ่ง ๆ แล้ว เขาจะต้องรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับของกำลังความพยายามจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในผลของการปฏิบัติงานของเขา สิ่งตอบแทนได้แก่ การเลื่อนขั้นพิเศษ เงินบำเหน็จตอบแทน สวัสดิการจากหน่วยงาน การรักษาพยาบาล ที่อยู่อาศัย วันหยุด ผลตอบแทนจากการถ่ายทอดความรู้ จัดเป็นสิ่งจูงใจให้ **ผู้ทำวิจัยเกิดความพึงพอใจ**

สรุปได้ว่า การส่งเสริมด้านผลตอบแทนที่ได้รับของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นผลตอบแทนที่เกิดจากการปฏิบัติงานวิจัย ได้แก่ รายได้จากค่าธรรมเนียมรางวัล สวัสดิการต่าง ๆ และการได้เลื่อนขั้นเงินเดือน

4. การส่งเสริมด้านลักษณะของงานและสภาพการทำงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การส่งเสริมด้านลักษณะของงานและสภาพการทำงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นนวัตกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การนำเอาผลของการวิจัยไปใช้ช่วยในการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ครู อาจารย์ทุกท่านต้องมีความรู้ทางการวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ถูกต้องมีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครูลักษณะและสภาพที่ทำให้การวิจัยสำเร็จต้องมีสิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงานอาศัยสิ่งจูงใจประกอบได้แก่ ด้านบงบสว่าง ด้านเสียง ห้องน้ำ ห้องส้วม ชั่วโมงการทำงาน ที่นั่งทำงาน โต๊ะทำงาน โครงสร้างของหน่วยงานและระบบการบริหารที่เป็นปัจจัยก่อให้เกิดบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการทำวิจัย องค์ประกอบด้านโครงสร้างได้แก่ การจัดให้มีศูนย์ข้อมูลพื้นฐานที่ดีพร้อมที่จะหยิบข้อมูลมาใช้ได้ มีเอกสารที่เกี่ยวข้องเพียงพอ มีคณะนักวิจัยที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว มีอุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการทำวิจัย มีทุนสำหรับการวิจัย และยังคงมีองค์ประกอบของระบบการบริหารได้แก่ การจัดหาและกระจายบุคลากร ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีการแบ่งงานและความรับผิดชอบ มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง และมีแนวทางหรือเครือข่ายสำหรับการเผยแพร่และการติดต่อในการวิจัย ลักษณะของงานและสภาพการทำงานที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ 1) มีความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาสเพื่อจะได้มีโอกาสรับผิดชอบแก้ไขปัญหา 2) มีเป้าหมาย 3) ต้องการให้รับข้อมูลกลับที่ทันเหตุการณ์เพื่อตัดสินใจในงานครั้งต่อไป 4) ต้องการทำงานร่วมกับผู้มีความสามารถเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะ ลักษณะและสภาพที่ทำให้การวิจัยสำเร็จ ย่อมอยู่ที่ความต้องการของผู้บริหารที่จะเป็น ผู้กำหนดนโยบายหรือคำสั่งที่ชัดเจน การจัดกำลังบุคคล งบประมาณ วัสดุส่งเสริมการทำ

วิจัย เป้าหมายของผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักในการจูงใจ คือ ควรให้ผู้ที่ทำงานวิจัยรู้สึกว่าการที่ปฏิบัติอยู่นั้นน่าสนใจ ท้าทายความสามารถ อยากรับงาน และควรให้เกิดความรู้สึกว่าผู้บริหารคาดหวังอะไรจากเขาในการปฏิบัติงาน และเขาต้องทำอะไรเพื่อให้ถึงมาตรฐานขององค์กรที่กำหนดไว้ ผู้บริหารต้องเสริมสภาพการทำงานและมีการสนองความต้องการที่หลากหลายโดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติที่สำคัญ คือให้มีการประชุมสังเคราะห์นโยบายร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบความสอดคล้องและความสมบูรณ์ของงาน ร่วมกันประเมินจุดเด่นจุดด้อย มีการตกลงกันให้ความช่วยเหลือกันทำให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ ผู้บริหารให้การสนับสนุนโดยการเยี่ยมเยียนไปเรื่อย ให้กำลังใจ เสนอแนะทาง

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมด้านลักษณะของงานและสภาพการทำงาน ของครูผู้ทำวิจัย ในชั้นเรียนเป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ทำงานวิจัยในชั้นเรียนทำงานให้บรรลุตามจุดประสงค์ จัดกระบวนการทำงานให้เอื้อต่อการทำวิจัย สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจและเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำวิจัย

5. การส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เอาใจใส่การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างเต็มที่ แนะนำให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัยของครู ช่วยเหลือให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ ให้ครูที่ยังไม่เคยทำวิจัยมีโอกาสทำงานวิจัย ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบเป็นพันธะผูกพันที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และเป็นความรับผิดชอบต่อการที่จะต้องรายงานและพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้เสมอ ความรับผิดชอบของผู้บริหาร คือ ความพยายามก่อให้เกิดพลังร่วมในการปฏิบัติงาน กระตุ้นให้มีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเป็นไปตามแนวคิดที่กำหนดไว้ ประสานพลังและความร่วมมือด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกคนในหน่วยงาน และทำหน้าที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ผู้บริหารที่มุ่งในการ ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนมักใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับผู้ได้บังคับบัญชา ร่วมงานการวิจัย และมอบหมายให้ผู้ได้บังคับบัญชารับผิดชอบงานที่เป็นงานใหม่ ๆ กระตุ้นให้เขาเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมานะ ขยัน และมีความรับผิดชอบ

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นสิ่งที่ผู้บริหารปฏิบัติต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เอาใจใส่การปฏิบัติงานการทำวิจัย ให้ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนทำการวิจัยให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษางานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

8.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ชั้นอารมณั์ ภาระพฤติ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและความต้องการทำวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่อาจารย์ไม่ต้องการทำวิจัยเพราะไม่มีเวลา ขาดความรู้ และประสบการณ์ในการทำการวิจัย ไม่มีทุนอุดหนุนการทำวิจัยและเหตุผลที่อาจารย์ควรทำวิจัยเพราะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการ และองค์ประกอบการทำวิจัยที่อาจารย์ต้องการมากที่สุด ก็เป็นเวลาในการทำวิจัย

พรหมเพ็ญ ปฏิสัมพันธ์ (2532 : 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร พบว่า ปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัยคือ ปัจจัยกระตุ้นประกอบด้วย ความสำเร็จของงาน การได้รับความยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ปัจจัยก้ำกั้น ประกอบด้วย นโยบายการบริหาร การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน สภาพการทำงาน และเงินที่ได้รับ ตามทฤษฎีการจูงใจของ เฮิร์ซเชอริล สามารถทำนายการทำหรือไม่ทำการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ถูกต้องร้อยละ 71.16

พิรวัฒน์ วงษ์พรหม (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการทำวิจัยชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 พบว่า ในด้านสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยชั้นเรียนและสาเหตุทำให้เกิดปัญหามีดังนี้

1. ครูขาดความรู้และทักษะในการดำเนินการวิจัย การใช้ค่าสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุเนื่องจากการไม่เคยศึกษาหรืออบรมความรู้และทักษะทางการวิจัย ขาดประสบการณ์ในการทำวิจัย

2. การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ และจากบุคลากรผู้ช่วยวิจัย สาเหตุเพราะโรงเรียน หน่วยงาน ชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียนยังขาดความสนใจ และไม่เห็นประโยชน์ของการวิจัยอย่างแท้จริง

3. ขาดแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้าตำรา และเอกสาร อ้างอิง โดยมีสาเหตุมาจากที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลทำให้ไม่มีแหล่งความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำวิจัย

4. ผู้วิจัยไม่มีเวลาและงบประมาณในการทำวิจัย สาเหตุเพราะครูมีเวลาน้อย หากจนขาดความมั่นใจและมีงานอื่นเป็นงานประจำอยู่แล้ว

5. ผู้วิจัยขาดความมั่นใจและขาดงบประมาณสนับสนุนในการนำผลการวิจัยไปใช้ อีกทั้งยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหานี้ ได้แก่ ครูขาดประสบการณ์ทางการวิจัย ขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานการวิจัย และขาดตัวอย่างงานวิจัยที่จะเป็นแนวทางในการทำวิจัย

ในด้านความต้องการในการทำวิจัยและความต้องการความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียนพบว่า ความต้องการดังกล่าวจะสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคที่ครูประสบในการทำวิจัยในชั้นเรียน กล่าวคือ ครูต้องการความรู้และทักษะในการทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย ครูต้องการแรงจูงใจและการสนับสนุนการทำวิจัยทั้งจากผู้เชี่ยวชาญและต้องการการสนับสนุนการวิจัยในทันเวลา และควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยแก่ครูทุกปี ครูต้องการในด้านเวลา โดยอยากให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบกำหนดให้ผู้มีโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยถือว่าเป็นเวลาหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนประจำ และให้สิทธิแก่ครูผู้ปฏิบัติการสอนมาระยะหนึ่งลงไปทำวิจัยโดยได้รับเงินเดือนตามปกติ และความต้องการในด้านแหล่งความรู้ โดยครูอยากให้มีแหล่งความรู้ในระดับอำเภอ โดยรวบรวมเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้อย่างเพียงพอ มีการตั้งศูนย์กลางการวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับอำเภอ

ทศพล ชีวะพร (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “ การประเมินความต้องการบริการสนับสนุนทางวิชาการ สำหรับการวิจัยในชั้นเรียน ของครูเกษตกรในโรงเรียนมัธยมศึกษา ” โดยใช้แบบสอบถามกับครูมัธยมศึกษาที่ทำการสอนวิชาเกษตร เขตการศึกษา 1 พบว่า ในด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมแล้วส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ หรือมีความรู้เล็กน้อย และมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน 6 รายการ คือ การกำหนดหัวข้อที่จะทำการวิจัย การตั้งวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการวิจัย การตั้งสมมติฐานการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิจัย และการแปลผลงานวิจัยอย่างมีความหมาย และพบว่า ประเด็นปัญหาที่ครูเกษตกรคิดว่าน่าจะทำการวิจัยในชั้นเรียน 5 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการเรียนการสอนวิชาชีพพื้นฐานอาชีพเกษตร ปรัชญาการศึกษาเกษตรกับการเรียนการสอนวิชาเกษตร ครูเกษตกรกับการแนะนำ การสร้างและทดลองสื่อการสอนวิชาเกษตร และการสร้างและทดลองใช้เครื่องมือวัดชนิดต่าง ๆ เช่น แบบวัดความรู้ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการประเมินผลวิชาเกษตร

วันทนา ชูชัช (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการทำวิจัยในโรงเรียน ของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ไม่ทำวิจัยมีสาเหตุสำคัญที่สุด คือ ไม่มีเวลาเนื่องจากงานสอนมีมาก สาเหตุรอง

ลงมาคือ ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัยเพียงพอ และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือครูไม่เห็นประโยชน์ในการทำวิจัย

พันธิษฐ์ วิหคโต (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาแนวทางการพัฒนาและการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า

1. สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความต้องการที่จะปรับปรุงการจัดการเรียนทุกหมวดวิชา และสภาพปัจจุบันครูทำการสอนโดยใช้แผนการสอนที่ตนเองได้จัดทำขึ้น และสามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอนในระดับ “ปานกลาง” สาเหตุที่ไม่สามารถสอนได้ตรงตามแผน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากในแต่ละห้อง ทำให้การจัดการกิจกรรม การใช้สื่อ เวลา และแบบประเมินผลไม่เป็นไปตามที่กำหนด แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแผนการสอนก็คือ ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด เป็นการจัดการกิจกรรมเป็นกลุ่มให้นักเรียนทำร่วมกัน ด้านสื่อและการประเมินผลควรใช้หลาย ๆ รูปแบบ สื่อที่ใช้ต้องมีคุณภาพสร้างความสนใจของนักเรียนได้ และง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน และการใช้การประเมินผลเป็นกลุ่มแทนรายบุคคลเพื่อลดเวลา นอกจากนี้จำนวน นักเรียนแต่ละห้องควรไม่เกิน 35 คน และให้มีการพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านผลการเรียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับ ไม่น่าพอใจ สาเหตุเพราะตัวนักเรียนเอง รองลงไปคือ ผู้ปกครอง และครูผู้สอนวิธีการที่จะช่วยยกระดับผลการเรียนของนักเรียนก็คือ ต้องมีการสอนซ่อมเสริมและสอนพิเศษให้แก่นักเรียนโดยการสอนที่ครูเห็นว่าให้ผลดีต่อการเรียนของนักเรียนคือ การอภิปราย การเรียนเป็นกลุ่ม การเรียนแบบศูนย์การเรียน การค้นคว้า การใช้วัสดุอุปกรณ์ และ การทดลอง

2. สถานภาพด้านความรู้ เกี่ยวกับการวิจัยและการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยน้อย หรือไม่รู้เลย และส่วนใหญ่ได้รับความรู้มาจากการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และมีความยินดีที่จะเข้ารับการอบรม โดยมีเงื่อนไขว่าจะกลับไปทำวิจัยเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ และการสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน ปัจจุบันได้มีการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรม ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ในระดับน้อยมาก หรือไม่มีเลย สาเหตุเพราะประสบการณ์ยังไม่ได้รับการอบรม ไม่มีความรู้พอ ยังไม่เข้าใจและไม่รู้จักขั้นตอนกระบวนการที่ถูกต้อง ไม่มั่นใจในการเก็บข้อมูล ส่วนผู้ที่เคยนำผลการวิจัยไปใช้แล้วนั้น นวัตกรรมที่นำไป ได้แก่ เทคนิค วิธีสอน การผลิต และ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 6) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัย นักวิจัยในหน่วยงานมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องแรงจูงใจในการทำวิจัย กล่าวคือ นักวิจัยในหน่วยงานส่วนกลาง เห็นว่าปัจจัย

ที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารของหน่วยงานที่จะทำให้ความสนใจ และให้การสนับสนุน มีทุนทำวิจัยเพียงพอ มีอิสระในการทำงาน มีข้อมูลพื้นฐานที่ทันสมัย และตัวนักวิจัยเองต้องมีใจรักที่จะทำงานวิชาการ ส่วนนักวิจัยในหน่วยงานในส่วนภูมิภาค เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยได้แก่ ต้องการชื่อเสียงเพื่อสถานภาพทางสังคม และมีความอยากรู้อยากเห็นประเด็นที่น่าศึกษาวิจัย ส่วนนักวิจัยในหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษาเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยได้แก่ การทำวิจัยจะเป็นการเสริมงานประจำที่ทำอยู่แล้ว ปัจจัยรองลงไปก็คือ ผู้บริหารสนใจรับรู้และให้การสนับสนุน และตัวนักวิจัยจะต้องมีความอยากรู้อยากเห็น ประเด็นที่จะศึกษาวิจัย และมีใจรักที่จะทำงานวิชาการ

เกียรติศักดิ์ วิสูตรรุจิรา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีความต้องการงานวิจัยทางการศึกษา โดยเฉลี่ยระดับ “ มาก ” ในทุกด้านและความต้องการงานวิจัยด้านวิชาการ ด้านบุคคลและด้านกิจการนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความต้องการงานวิจัยด้านธุรการ การเงิน และอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไม่แตกต่างกัน ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีแนวทางดำเนินการให้ได้ดีมาซึ่งงานวิจัยที่ต้องการด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในตนเองเดียวกัน ยกเว้นในด้านธุรการ การเงิน และอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ และเอกชน มีวิธีการไม่ตรงกับปัญหาในการใช้ผลงานวิจัย

ประภัสสร วงษ์ดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “ กระบวนการและการใช้ผลผลิต การวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี ” ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการวิจัยของครูนักวิจัย เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนและขาดความพร้อมของนักเรียน ครูนักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการทำงานสอนและเป็นเรื่องที่ตนเองถนัด โดยหัวข้อที่ศึกษามักเป็นเรื่องการพัฒนาวิธีการสอน สื่อการสอน และการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยครูสร้างขึ้นเองโดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย

2. ครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อการพัฒนาให้นักเรียน และการพัฒนาการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู

ประกาศ มีเหลือ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสมรรถภาพของครูนักวิจัย” ด้วยการใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูนักวิจัยที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 348 คน เกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูนักวิจัยและองค์ประกอบของสมรรถภาพครูนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. รายการสมรรถภาพครูนักวิจัย ที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุดในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 10 รายการแรกคือ **มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร สามารถวิเคราะห์หวั่นิจฉัยปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการ เป็นนักอ่าน มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ มีใจกว้าง รับฟังและเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ศึกษาเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีความคิดอิสระ ริเริ่มสร้างสรรค์ และมีศรัทธาค่อการวิจัย**

2. องค์ประกอบของสมรรถภาพการวิจัยที่สำคัญมี 7 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับ คือ ความรู้ ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย ด้านทักษะในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านจรรยาบรรณนักวิจัย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครู ด้านทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล **ด้านความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลข่าวสาร และด้านความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความรู้**

ถัดมา คำพลงาม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน” เพื่อศึกษากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูนักวิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร จัดการชั้นเรียน และผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาพฤติกรรมของครูผู้ที่มีผลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในการดำเนินงานและเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอันสืบเนื่องไปยังลักษณะและพฤติกรรมของครู คือ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสนใจในการค้นคว้า การเห็นโอกาสของการเรียนรู้ ความสนใจในการสังเกตและบันทึกความเอาใจใส่แก่นักเรียน และมีความรับผิดชอบในงานครู

ทั้งนี้กระบวนการและผลของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทำให้ครูนักวิจัยมีพฤติกรรมดังนี้ เป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์และเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นห้วงเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเข้าใจนักเรียนมาก

ยิ่งขึ้น ทั้งในด้านปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอันนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ตลอดจนการให้คำแนะนำและส่งเสริมนักเรียนได้ตรงตามความต้องการและความสามารถ

กิตติพร ปัญญาภิบาล (2541 : 38) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการวิชาที่อบรมครูประจำการที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาให้รู้จักนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง โดยมีครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาเป็นคิวดอร์ และเป็นผู้ติดตามประเมินผลการพัฒนาทางวิชาชีพในการสอนวิทยาศาสตร์ของครูประถมศึกษา ที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาจัดการเรียนการสอน โดยใช้ ครูประถมศึกษา จำนวน 6 คน เป็นกรณีศึกษา

ผลการวิจัยสรุปว่า ครูได้เพิ่มพูนทักษะและความเข้าใจในการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และการเรียนรู้ของนักเรียนช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพจากข้อมูลที่จะสะท้อนประสบการณ์ในชั้นเรียนและจากการเข้าร่วมอภิปรายฉันมิตร ผลการวิจัยสนับสนุนความเชื่อในคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการบูรณาการทฤษฎี และปฏิบัตินำไปสู่การปรับปรุงการสอน ส่วนผู้ที่อยู่ในฐานะคิวดอร์ ซึ่งเป็นผู้วิจัยงานชิ้นนี้ได้รับความเข้าใจ(เกิดปัญญา) และทำการปรับปรุงภาคปฏิบัติในกระบวนการวิชาอบรมซึ่งนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพด้วย

ลัดดา กองคำ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น” พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและการจะนำมาใช้สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน ต้องการความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนการทำวิจัยจากผู้บริหาร ต้องการงบประมาณเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งจากงบประมาณของโรงเรียนและ เอกชน และต้องการตำรา เอกสาร วารสารการวิจัยคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด ตลอดจนแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ และผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่เพียงพอสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยให้การสนับสนุนในเรื่องของการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการทำวิจัยในชั้นเรียน การให้เวลาในการดำเนินงาน การให้ผลตอบแทนในเรื่องของการพิจารณาความดีความชอบ และการให้งบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ไบเลนร์ (Bielen. 1975 : 117) ได้ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเสนอต่อมหาวิทยาลัยฟลอริดา เรื่อง “สมรรถภาพบางประการของนักวิจัยสถาบัน ในวิทยาลัยชุมชน” เพื่อวิเคราะห์สมรรถภาพเฉพาะที่นักวิจัยใช้บ่อยที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในวิทยาลัยชุมชน สาเหตุที่ทำให้มีการศึกษารังนี้ มี 2 ประการคือ มีพื้นฐานมาจากความต้องการด้านการวิจัยเพิ่มมากขึ้น และมีพื้นฐานมาจากคุณภาพของงานวิจัย ซึ่งปรากฏว่ามีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่พิมพ์เผยแพร่อย่างมีคุณภาพ รายงานการวิจัยที่ไม่ได้รับการพิจารณาในการพิมพ์เผยแพร่เป็นเพราะการออกแบบที่ผิดพลาด การใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนข้อกั้นหนั้นไม่มีประโยชน์เป็นต้น

ริซาร์ (Lisa. 1988 : 47 – 56) ได้ทำวิจัยเรื่อง “The Collaboration Process in Action Research ” โดยทำการศึกษาระยะเวลาร่วมมือกันของทีมวิจัย ซึ่งประกอบด้วยครู 5 คน และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย 2 คน โดยมีการพบปะกันทุก ๆ อาทิตย์ในช่วง 2 ปี ในปีแรกมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งจะต้องมีความร่วมมือกันในการตั้งวัตถุประสงค์ ในปีที่ 2 พวกเขาตระหนักว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนแต่เป็นการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาโรงเรียน ผลที่ได้จากความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ตามความรู้สึกร่วมกันพบว่าถึงแม้ข้อกั้นหนั้นที่จะได้เป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติ แต่ครูทั้ง 5 คน ก็พบว่าทักษะในการทำวิจัยมากขึ้น และพร้อมที่จะทำการวิจัยในอนาคตต่อไป

เอสลี (Adele . 1989 : 16) ได้ศึกษาเรื่องครูในฐานะนักวิจัยกับแนวทางที่แตกต่างกันในการรอบรู้ พบว่า เสดการศึกษาดังให้โอกาสครูเข้าร่วมในการวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการพัฒนาบุคลากรเน้นการใช้โปรแกรมครูนักวิจัย พร้อมทั้งจัดให้มีการสนับสนุนจากเพื่อนและยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน ครูประสบปัญหาที่เกิดจากเวลาไม่เพียงพอ ความไม่แน่นอน ความไม่สนใจของผู้บริหาร แต่ถ้านเพื่อนให้การสนับสนุนก็จะทำให้แก้ปัญหาบางอย่างได้

เลนเน็ท (Kenneth. 1992 : 114) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทสรุปเกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อใหญ่ ๆ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัยของครูเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือ การพิจารณาความคิดเห็น โดยผู้เข้าร่วมว่าด้วยการวิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 อธิบายอุปสรรคเด่น ๆ 2 อย่างต่องานวิจัยของครู คือ เวลา และทัศนคติ ข้อสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนีย เพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามก็จำเป็นต้องอาศัยความสมัครใจ ทำเป็นระบบและร่วมมือร่วมใจกัน

สิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากงานวิจัยนี้ คือ การอธิบายขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นรูปแบบผสมผสานทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ของชั้นเรียน ทำให้ครูไม่เพียงแต่ได้เปรียบการสอนด้วยการสอบถาม ซึ่งใช้ห้องเรียนเป็นหลักเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิจัยเพื่อการศึกษาที่ดีกว่า

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียน แต่เป็นการพัฒนาบุคลากร การที่ได้รับความรู้ ได้รับการพัฒนาช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ ทั้งนี้ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียน

9. สรุปแนวความคิดและหลักการไปสู่กรอบความคิดในการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนกับปริมาณงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สังเคราะห์องค์ประกอบของการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนมาจากนักวิชาการ นักการศึกษา ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ประกอบด้วยเฮิร์ตซ์เบิร์ก (Hertzberg, 1959 : 50 – 63) กิลเมอร์ และคนอื่น ๆ (Gilmer and others, 1966 : 91) ฟิลลิปส์ สาร (2519 : 159) วิชัย โกลสุวราชจินดา (2531 : 75 – 78) และกิติ ตยัสตานนท์ (2532 : 123 – 125) ผลการสังเคราะห์วิเคราะห์องค์ประกอบของการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ

1. การส่งเสริมให้ได้รับความยอมรับนับถือหรือการยกย่องต่อครูผู้ทำวิจัย หมายถึง ให้ได้รับการยกย่อง ชมเชย รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ประสบการณ์การวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

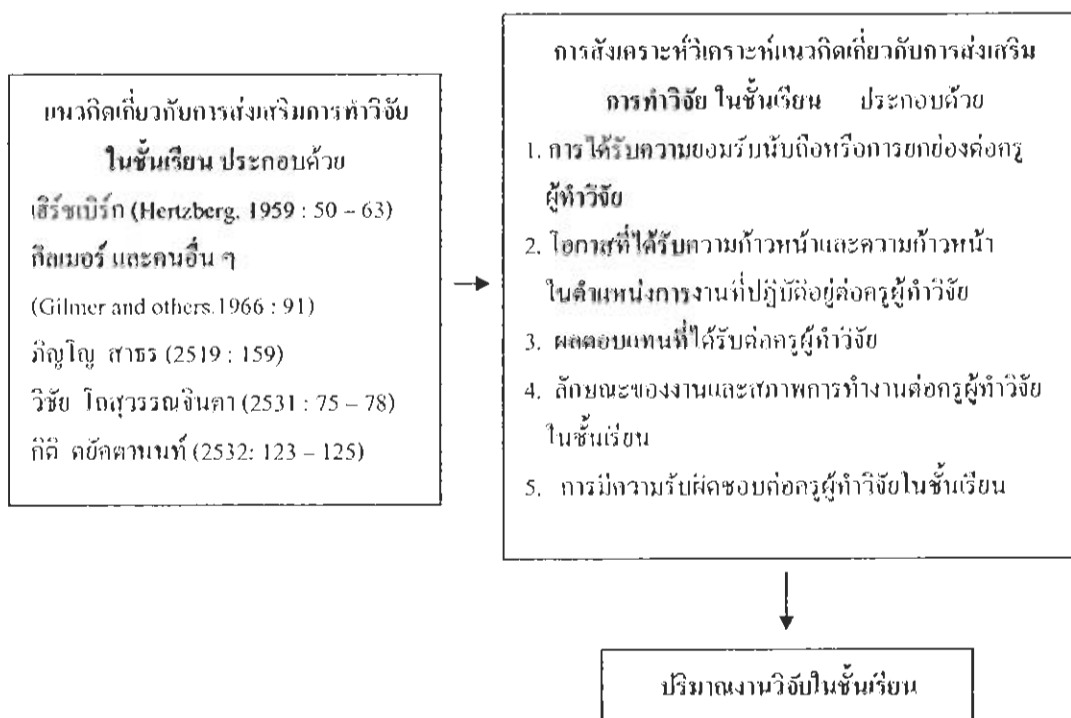
2. การส่งเสริมให้โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า และมีความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานที่ปฏิบัติคือผู้ทำวิจัย หมายถึง การส่งเสริมให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงานวิจัย การให้ความดีความชอบแก่ครูผู้ผลิตผลงานวิจัย การใช้ผลงานวิจัยเพื่อปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น การแนะนำช่วยเหลือครูให้ส่งผลงานวิจัยเพื่อการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น รวมทั้งให้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย

3. การส่งเสริมด้านผลตอบแทนที่ได้รับต่อครูผู้ทำวิจัย หมายถึง รายได้ รางวัล และการได้เลื่อนขั้นเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นอีก

4. การส่งเสริมด้านลักษณะของงานและสภาพการทำงานต่อครูผู้ทำวิจัย หมายถึง ลักษณะของงานหรือสภาพการทำงานของครูที่ปฏิบัติอยู่เอื้อต่อการทำวิจัย

5. การส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการเอาใจใส่ การปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างเต็มที่ แนะนำให้ทำปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการทำวิจัยของครู และหาทางช่วยเหลือครูที่ยังไม่เคยทำการวิจัยให้มีโอกาสทำการวิจัย ซึ่งทั้ง 5 ประการนี้สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 สรุปแนวคิดและหลักการ ไปสู่กรอบความคิดในการวิจัย